

פנימי

ליוצא למלחמת בית דוד

החזיון

גליון חגיגי
לרגל י' שבט

ימות המשיח, עש"ק פרשת בא | גיליון תשעה-עשר

י. מ. מ. מ. מ.

נ ק ו ד ת מ ל כ ו ת

וזהו העניין המיוחד השייך לזמננו זה במיוחד - כאמור לעיל, שכבר "כלו כל הקיצין" וכל הענינים, ויתירה מזו - שכבר ישנו גם הענין ד"עמדו הכן כולכם"; ועכשיו חסרה אך ורק "פתיחת העינים" - בכדי שראיית הגאולה האמיתית והשלימה תהי' גם בעיני בשר בגשמיות, שכן, ה"עינים הרוחניות" של כל אחד ואחת מישראל, האנשים הנשים והטף, רואות כבר את כל הענינים הללו...!

ואזי נראים כל הענינים בגשמיות באופן ד"ממש" - כפירוש הממשי ד"ממש" ("מיט דעם ממש'דיקען פירוש אין ממש"), דהיינו - בפשטות ובגשמיות."

משיחת ע"פ בא - ו' שבט ה'תשנ"ב - דברי משיח ה'תשנ"ב ח"ב עמ' 222

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

'צמאה' - עץ טי' של הרבי

הרב לב לייבמן - ר"מ שיעור ג' בחסידות

שמחת תורה תשח"י. הניגון השלישי מבין עשרת הניגונים שהרבי לימד בלילות שמחת תורה - ניגון "צמאה" עם המילים באוקראינית. עשרת הניגונים של הרבי הם עשרה "מפתחות" לדור השביעי, כל ניגון נושא בתוכו איזה אור או כח מיוחד, שהדור שלנו זקוק לו על מנת לבצע את תפקידו - להוריד את השכינה למטה ע"י את-כפיא ואתהפכא.

כאשר נתבונן, נבחין שכל ניגון מהם, מלא בביאורים מתורת החסידות, ענייני חסידות יסודיים ביותר שנוגעים לעבודת ה'. והפעם נדבר על ניגון נגד "יצרו תקפו", ניגון לנטרל רוח שטות. איך זה נשמע?

מחאה ביצור הרע - מתוך ניגון

שמחת תורה תשח"י. לאחר סיום ההקפות וסעודת יו"ט, לפנות בוקר, נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לבית הכנסת, ולימד את הניגון "צמאה לך נפשי... עץ טי דורין מארקא כו", וביאר את תוכנו - שאומרים ליצר הרע, שהוא לא קונה ולא מוכר, וכל כוונתו אינה אלא לעשות מחלוקת בין ישראל ואבינו שבשמים.

ר' יצחק גאנזבורג מתאר: "אדמו"ר שליט"א לימד את ה"צמאה" החדש תוך שמסביר את המילים ברוסית ... הניגון היה בטעם מיוחד שאי אפשר לתאר, וכל אחד עבר לפניו כבני מרון לקבל משקה. זה לקח לערך חצי שעה ואדמו"ר שליט"א יצא" (חייל בשירות הרבי ע' 221).

למחרת, בהתוועדות שבת בראשית, בסיום סדר ניגוני כל האדמו"רים, הרבי התבטא: "למרות שהמילים "צמאה" ו"כמה לך בשרי" ובודאי "עץ טי דורין מרקו" הן לא מילים שמחות - אבל חסידים יכולים להפוך ולעשות מזה ניגון שמח, ניגון חתונה, והוסיף בדרך צחות - אולי אומרים זאת לנפש הבהמית של החבר..." (מיומנו של ר' יצחק גאנזבורג - חייל בשירות הרבי ע' 224).

1 ראה 'נגינה לאור החסידות' ע' 190 - 191, ע"פ לוח היום יום כ"ו אלול שהניגון הוא מדיח את הנפש.

2 קהלת ד, יג ובפירוש רש"י. ויש להעיר עוד, ש'דורין' הוא אדם

בניגון זה, יש פנייה של תוכחה: "עץ טי" - הוא ביטוי של תוכחת מוסר. ויש לומר בדרך אפשר, שזהו על דרך האמור בתניא פרק כ"ט, שהאדם צריך לפנות אל היצר הרע: "לרגוז על נפש הבהמית שהיא יצרו הרע בקול רעש ורגוז במחשבתו, לומר לו: 'אתה רע ורשע ומשוקץ ומתועב ומנוול' וכו' ככל השמות שקראו לו חכמינו ז"ל באמת". וזהו החידוש הגדול, שגם התוכחה ליצר הרע נאמרת מתוך ניגון, שזה עצמו מסייע להצלחת התוכחה.

• לעניין הפיכת תוכחה לניגון, יש להעיר משי"ת האזינו שהיא שירה (שהיו הלויים אומרים בשבת במקדש) ותוכחה כאחד, ונאמר בה "עם נבל ולא חכם, לו חכמו ישכילו וגו'" (ע"ד דורין מארקו)¹.

ניגון נגד מצב-רוח שלי'י

במכתב מתאריך כ"ה טבת תשי"ח, באותו חורף שהרבי לימד את הניגון, הרבי נוקט בניגון בתור מסר בחסידות, בעבודת האדם:

"במענה למכתבו מכ' טבת, לפלא גדול אשר כנראה פעל עליו המענה שלי לני-מיכת רוח ... ותקותי חזקה שיכיר שנמיכות הרוח בא פון דעם "קלוגינקען" [=מן המתחכם, מהיצר] ולא מהענין ח"ו. ובמילא יש להלחם בזה בכל התוקף, כיון שהוא הוא הדורין מארקא שכל מטרתו לעשות סווארקא, וכנגון הידוע של חסידים" (אגרות קודש כרך ט"ז עמוד ר"מ).

להנין עניין דורין מארקא

בהתוועדות יו"ד שבט תשח"י, הרבי הקדיש שיחה שלמה על הניגון בהרחבה, כאשר ביאור הניגון קשור לנאמר במאמר "באתי לגני". השיחה מוקלטת וניתן לשמוע אותה, ולהלן הנקודות הכלליות מתוכה:

< "דורין" - טיפש, זהו הכינוי של היצר הרע הנקרא "מלך זקן וכסיל"². ובדרך אפשר, הרי זה מכוון ל"רוח

מרומה, אדם שרימו אותו. ובוה יש להעיר מביאורי החסידות בעניין מה שכנס"י נקראים יונתי ע"ש האונאה (ד"ה קמתי אני תרס"ו), שהוא כללות העניין המדובר בחסידות שאל לאדם לר-מות את עצמו, ועצ"ע האם ענין זה שייך לכאן.

שטות" עליה מדובר ב'באתי לגני', וכמבואר בהרחבה בקונטרס 'ומעין' ששטות היא נגד השכל הישר, וכפי שמובן בפשטות - שהשטות (הטיפשות) הגדולה ביותר, היא לעשות משהו נגד הקב"ה

< < "יארמארקו" - יריד, שזהו כללות עולם הזה כמבואר בדרושי חסידות בעניין "ארץ כנען" שכנען הוא סוחר, והאדם נמצא בעולם כדי להשתכר בשכר האמיתי שהוא להתקשר אל הקב"ה.

הקב"ה רוצה שהאדם יקבל את שכרו ע"י יגיעה, ולכן מעמיד לפניו את היצר הרע. אמנם כל הכוונה של היצר הרע היא על מנת שהאדם לא ישמע אליו, ואדרבה שע"י זה יגיע לצמאון להקב"ה, "צמאה לך נפשי"³.

< < "ראביש סווארקו" - גורם למחלוקת, מחלוקת בין ישראל לאביהם שבשמים. הרבי ביאר בענין "על חטא שחטאנו לפניך ביצר הרע", שלפעמים האדם נשמע ליצר הרע בלי שום פיתוי ממשי, רק "לשמו" של היצר הרע.

< < "צמאה לך נפשי" - שע"י הצמאון, פועל האדם אתה פכא של זדונות לזכויות כמבואר בתניא פ"ז, זאת אומרת שמהפך את היצר הרע שלו שיהיה "בכל לבבך" בשני יצריך, גם בחלל השמאלי.

ניגון שמגלה את המציאות האמתית של יהודי

באחת ההזדמנויות בשנים האחרונות, הרבי עסק שוב בניגון זה. בשיחה מוגהת משבת פ' מטות מסעי תשמ"ח מוצאים התייחסות לתוכן הניגון⁴, והפעם בזווית ראייה מיוחדת ונפלאה ובסגנון 'גאולתי':

"גם מי שמעמדו ומצבו בגלוי ובחיצוניות הוא באופן בלתי רצוי, ח"ו, נעשית דחיית המצב הבלתי רצוי (לא כ"כ ע"י התי עסקות בהבלתי רצוי, אלא אדרבה) ע"י שמגלים את הקדו" שה שבו, מציאותו האמתית".

בהערה למילים אלו ממשיך הרבי: "שהרי, הענינים הבלתי רצויים אינם שייכים למציאות האמתית, כי אם "יצרו הוא שתקפו" (רמב"ם הל' גירושין ספ"ב), ובלשון הידוע בניגון החסידים (במחזו אוקריינא) - "דורין מארקא", היצר הטפש שכל פעולתו אינה אלא לעשות מריבה ומחלוקת בו" ("סוואר"

3 הפתיחה באנחה ("איי, צמאה צמאה צמאה כו") מבטאת לכאורה, שהצמאון בא בעקבות האי שביעת רצון וההטרדה שבאה מן היצר הרע. וראה היום יום ג' תמוז בענין אנחה של יהודי.

4 התוועדויות תשמ"ח ח"ד ע' 93.

5 הערת הכותב: ואם כן, הניגון מכוון גם כנגד קליפת מדין שהו"ע

קו") בין (בנ"י, כנ"ל בהערה הקודמת, ועי"ז - בין) ישראל להקב"ה, שזהו קליפת מדין⁵.

ובהערה בשולי הגיליון מאת המו"ל: "בסיום חלק זה דה" שיחה - ניגון כ"ק אדמו"ר שליט"א הניגון "עך טי דורין מא" רקא וכו", ולאחרי שניגנו הקהל משך זמן, אמר, שניגנו גם הבבא (הקודמת בסדר הניגון) הנוספת - "צמאה לך נפשי גו" (אולי בהתאם לתוכן השיחה שגם דחיית הרע צ"ל ע"י תוספת אור הקדושה כו").

לפי ביאור זה, הבבא 'עך טי' בניגון היא דחיית הרע, והה בבא 'צמאה' היא תוספת אור הקדושה. וכאן יש לציין כי לפעמים הרבי התחיל את הניגון לא מ"צמאה" אלא מ"עך טי".

מסתבר שהניסוח של הניגון, מבטא את הגישה המיוחדת הזו. פניה אל היצר הרע בניגון כמו למישהו חיצוני לאדם עצמו, גוף זר, (ובשפה זרה), זה עצמו נושא מסר חשוב. להבין שהיצר הרע זה לא היהודי עצמו אלא משהו נוסף עליו, משהו זר אליו. הניגון כאילו "מקלף" את היצר הרע, נותן להבין שזה לא ה'אני' אמיתי.

הניגון בקולו של הרבי

ישנן כמה וכמה הקלטות (כולל גם וידאו) בהן שומעים את הרבי שר את הניגון. חשוב לשים לב לדיוקי התנועות בנגינה של הרבי, האתנחתא בסיום כל קטע, השתייה והדגשת תיבות מסוימות בנימה מיוחדת, ועוד דקויות, שבדרך כלל הקהל מנגן שלא במכוון כל כך.

בדברנו מן ההרגש החסידי מתבקש לומר, שהבינונים ומטה שיש להם יצר הרע, הם שרים את הניגון כנגד היצר הרע שלהם, ה'דורין' הפרטי, אמנם הרבי שר את הניגון כנגד ה"כסיל העליון", לבטל את הרוח שטות ואת שיטפון 'נחל השיטים' העולמי...

< < תווים של הניגון נדפסו בספר הניגונים כרך א' (ניי גון ק"א) שיצא לאור עוד בתקופת נשיאותו של אדמו"ר הריי"צ, 9 שנים לפני שהרבי לימד את הניגון, ושוב בכרך ב' (ניגון קצ"ו) על פי הגרסה השלמה יותר. ניגון זה גם מופיע בתקליט "ניגוני ליובאוויטש" #2 מאת הרשב"ץ אלטהויז מניקולייב.

מחלוקת ופירוד הלבבות, כמבואר באריכות בקונטרס החלצו תרנ"ט.

6 ע"ד הלל שהיה מדבר אל נפשו הבהמית כאל מישהו זר (תניא פרק כ"ט), שהאמת זה לא רק אצל צדיקים אלא החסידות פועלת שכן יהיה אצל כל יהודי (ראה לקו"ש חלק י' ע' 103 ובהערה 24).

ששף מפורסם תפס את מקומה במטבח, אליו אינה צריכה להיכנס יותר, וכך מתיישבים כולם בוילה היוקרתית כיאה לזוכים בלוטו...

לא עובר שבוע והילד חוזר כשפניו נפולות: "בכיתה כולם מתרחקים ממני" אני לא מצליח להתחבר לילדים פה בסביון, אני רוצה לחזור לחברים שלי בכיתה...

לא עוזרים לו כל השכנועים והנה מצטרף הילד הגדול ומתלונן על שעמום בוילה הגדולה ורוצה גם הוא לחזור לעיר ולשחק עם החברים את הכדורגל כמו כל שבוע,

"שוטים שכמוכם" זועק אבי, כל החיים חלמתם להיות עשירים ולחיות חיי פאר, והנה קיבלתם הכל ואתם מתלוננים???

משעמם פה! מצטרפת האישה למעגל, כבר שבוע שאני רק מסתובבת סביב עצמי, אני מתגעגעת לשכנות שלי. לתבשילים שלי ולסירים שלי...

דיי!, אני לא יכול לשמוע! זועק אבי בעודו מתרחק לכיוון החצר הענקית, גם הבריכה השקטה לא הצליחה להרגיע את מחשבותיו, איפה טעיתי? למה לא טוב למשפחה שלי? למה גם אני מתחיל להתגעגע לחברים שלי מהעבודה?

אך מיד הוא התעשת. שטויות! השגתי מעבר לכל חלומותיי כזו רמה של איכות חיים, אז מה אם זה קשה?

עכשיו כשקיבלתי מתנה, לוותר? לא ולא.

כעבור חודש מודיעים לו ילדיו ואשתו, שהתקבלה ההחלטה - אנחנו עוזבים את הבית המפואר והעצום הזה, אנחנו רוצים לחיות רגיל, לא רוצים לחיות בכלוב של זהב!

"כמה שטויות" זועק אבי, אתם פשוט לא מצליחים להבין כמה אתם מיוחדים! אתם לא מבינים כמה אנשים היו רוצים להתחלף איתכם!!

אך כבר לא היה על מי לקצוף, הבית נהיה שקט להחריד, ואבי מצא את עצמו מנסה להתנחם על הכורסא הנוחה, אך ללא הצלחה...

למה הם לא רוצים לחיות איתי את החלום?

זה נחת עליו כרעם ביום בהיר, בעת שבדק באופן שגרתי את טופס הלוטו שמילא בקביעות - אחרי שנאלץ לעזוב את עבודתו כטבח והחל לעבוד כנהג מונית למחיתו - כדי להגשים חלום קטן ולזכות באיזה סכום נחמד שיעזור לו בשגרה הלחוצה,

ואולי זה יהיה סכום יותר נחמד שישדרג לו את הסקודה המקרטעת, ותעזור לו בשיפוץ הבית כמו שתמיד חלם, אך הפעם זה היה שונה.. הטופס שהגיש התחיל לצפצף, קובי המוכר החייכן של הקיוסק שתמיד היה מאופק החל לרעוד, ולפני ששאר הקונים שמו לב החזיר לו קובי מהר את הטופס ולחש לו באוזן, שששש פשוט רוץ מהר מפה, ששש סע דחוף לבית הזכיות,

ז כ י ת !!!

אבי לא ידע את נפשו מרוב התרגשות לבו פעם בעוצמה, הן תמיד האמין וקיווה שהעתיד יהיה טוב יותר, אבל עד כדי כך?!

25,000,000 !!!

עשרים וחמש מיליון,

אבי לא ידע איך לעכל את הזכיה, 40 שנותיו האחרונות הוא תמיד עבד קשה, תמיד הוא ידע ששום דבר לא בא בחינם, לכל דבר יש מחיר, וכל דבר מצריך את המאמץ שמגיע לו,

דירה כבר יש לו בסוף העיר בשיכונים, אומנם 3 חדרים 60 מ"ר, אבל הילדים כבר גדולים, והאוטו עדיין נוסע, 25,000,000...

על מה כבר חלם?

אבי התאמץ לחשוב ולחשוב מה תמיד חלם לעשות? חופשה רצינית? זה כבר נראה לו חלום פשוט של עניים שעובדים קשה...

אבל עכשיו שהוא שינה את הסטטוס האישי, הוא כבר לא יכול לחלום בקטן הוא כבר מתחיל לחשוב כמו האנשים שהוא תמיד ראה בעיתון הכלכלי... וילה בסביון היוקרתית... אוטו ספורט יוקרתי שחרך את מסלולי המירוצים המושקעים בעולם וכו', אבי לא בזבז זמן, לאחר אסיפה משפחתית קצרה הוא מודיע לכולם שזהו - תמו ימי החיים הפשוטים, מהיום כבר לא רצים במירוץ החיים הקשה, לכל ילד הוצמד נהג ושני מאבטחים כיאה למעמד, ולאשתו הוא מודיע

למה להרוס דבר שחיים שלמים מחכים לו?

המחשבות הותירו את אבי חודשים ארוכים מהורהר ועצוב,

אבל עברה כבר תקופה רצינית, ולחזור אחורה בזמן כבר לא בא בחשבון,

לא פה ולא שם...

*

דור השביעי דור הגאולה!

תמימים יקרים!

גם אנחנו זכינו!

ב'דבר מלכות' 'שופטים' מורה לנו הרבי שליט"א מלך המשיח לפרסם לכל אנשי הדור שדורנו זכה לנביא ועל נבואתו העיקרית, ובלשון קודשו: "שזכינו שהקב"ה בחר ומינה בעל-בחירה, שמצד עצמו הוא שלא בערך נעלה מאנשי הדור, שיהי' ה"שופטיך" ו"יועציך" ונביא הדור, שיורה הוראות ויתן עצות בנוגע לעבודת כל בני" וכל האנשים דדור זה, בכל עניני תורה ומצוות, ובנוגע לחיי והנהגת היום יום הכללית, גם ב"בכל דרכיך (דעהו)" ו"כל מעשיך (יהיו לשם שמים)", עד - הנבואה העיקרית - הנבואה ש"לאלתר לגאולה" ותיכף ומיד ממש "הנה זה (משיח) בא".

אכן מדובר על זכייה עצומה! זכיה שלא נמדדת בשום סכום! ואעפ"כ - אנחנו יכולים פשוט ללמוד את השיחה, לסגור את הספרים, ולהמשיך הלאה.. (רח"ל).

תמימים יקרים! אל נא נהיה כאותו אחד שלא יודע

מה לעשות עם הזכיה שלו. איפה אבי נפל? היכן כשל? ברגע שהוא בז והשליך מאחוריו את אמיתות החיים הפשוטות, את החיים הרגילים אותם יכול היה לשדרג לאין שיעור, ילדים צריכים חברים לשחק איתם ולהתרועע עימם, נוות הבית שמחה כשהיא מנהלת את משפחתה ברמה, במקום שהכסף יתפוס את מקומם של בני הבית הוא היה יכול לעזור להם.

הרבי שליט"א מלך המשיח זיכה אותנו בהגדרות ברורות - הלכה למעשה - כיצד אנו צריכים להתנהג בתקופתנו המיוחדת - ימות המשיח! והרבי דורש להחדיר את כל אותם אורות נעלים, את אותה זכיה עצומה - בחיים עצמם. לא חכמה לייצר סגנון חיים חדש 'על טבעי' שיבטא את ימות המשיח, הקונץ האמיתי הוא להפוך את אותם חיים בהם חיו יהודים מאות ואלפי שנים ולשדרג אותם לרמה גבוהה של גאולה, שהתחתון התחתון ביותר יתאחד עם העליון עליון ביותר.

אז בואו נעלה רמה, ונחיה את המושגים העתיקים של תומכי-תמימים בצורה העכשווית של ה'דור זכאי' שלנו, נשקיע בלימוד התורה ובשמירת הסדרים באופן של ימות המשיח, נפרסם את בשורת הגאולה בתוך העולם, נלמד את שיחות ה'דבר מלכות' הלכה למעשה, נציית לכל דברי הרבי שליט"א מלך המשיח וכך נזכה בקרוב לקלוט עד כמה אכן זכינו, כשנראה בעיני בשר את הרבי שליט"א מלך המשיח, בהתגלותו המליאה והמושלמת בגאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש!!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!!

דעם רבינ'ס שפואר

מפיצים המעינות - מגלים את האוצרות

ביז ס'ווערט נתגלה דער "כמים לים מכסים" דוקא אין עולם הזה התחתון,

עד שמתגלה ה"כמים לים מכסים" דוקא בעולם הזה התחתון,

און דארטן איז מען נשמות בגופים אן קיין הפסק בינתיים,

ושם נמצאים נשמות בגופים בלי הפסק בינתיים,

און מ'גייט נשמות בגופים - ווי דערמאנט פריער - "בקרוב הארץ".

והולכים נשמות בגופים - כנזכר קודם - "בקרוב הארץ".

תש"נ - דברי משיח

(משיחת ליל יו"ד שבט
ח"ב ע' 536)

ובפרט נאך אז מ'טוט אויכעט די עבודה פון "יפוצו מעיינותיך חוצה" בפשטות,

ובפרט עוד שעושים גם כן את העבודה של "יפוצו מעיינותיך חוצה" בפשטות,

צוזאמען מיט דעם ביאור בזה און דעם דיוק אין די אלע דריי ענינים, פון "יפוצו" און "מעיינותך" און "חוצה",

יחד עם הביאור בזה והדיוק בכל שלשת העניינים, של "יפוצו" ו"מעיינותך" ו"חוצה",

און ס'ווערט גלייך דער ענין אז ס'ווערט נתגלה דער "מעייך" שלמעלה,

ונעשה מיד הענין שמתגלה ה"מעייך" שלמעלה,

און ס'ווערט נתגלה דער "אש" שלמעלה, און די "מים" שלמעלה,

ומתגלה ה"אש" שלמעלה, וה"מים" שלמעלה,

שמחים הננו להגיש בזאת את המדור 'אוצרות' השמיני. מדור זה הוא למעשה מעין 'נספח' לשני המדורים הקודמים והרבה מהענינים שנתבארו במדורים הקודמים ובמיוחד בהערות שם שייכים ישירות למתבאר כאן. כמו כן תוכנו של מדור זה יתבאר יותר בנושא הבא בעז"ה

גדרו של 'עפר'

א. הדוגמא של 'עפר' מבטאת שהאדם יחשיב את הדבר כדבר שאינו נחשב לראוי עבורו לאכילה, שזהו גדרו ההלכתי של 'עפר' (הדרן על הרמב"ם תשל"ה סעיף כו').

ב. ברמב"ם הלכות חמץ ומצה (פ"ב ה"ב) מבואר כי הביטוי של 'ביטול כעפר' שיחשוב עליו 'כדבר שאין בו צורך כלל', היינו דבר השייך לרכושו של האדם (הדרן על הרמב"ם תשמ"ה ס"א).

1 הקדמה להאמור לקמן: המושג "עפרא דארעא" הוא מטבע לשון יסודית בכל הש"ס כולו ובהלכה. עלעול במרבית המקומות בהם מובא מושג זה (כיום ניתן למצוא זאת בקלות ב'ספרי המפתחות' האלקטרוניים) מלמד כי ניתן לחלק את תוכן הביטוי הזה לכמה סוגים:

א. ענינים שאין להם 'שוויות' לגבי מעילה בהקדש (נדרים פד, ב שוויות איסורי הנאה ביחס לישראל דהווא עבורו כ'עפרא דארעא' – ושם גם הסוגיה שדבר שהוא 'עפרא דארעא לאחד (ישראלים) ולשני הוא שווה וראוי (כהנים ולויים)), לגבי עניני טומאה וכל סוגיית 'כל העומד להישרף כשרוף דמי' (מנחות קב, ב) – ראה בהרחבה אנציקלופדיה תלמודית ערך 'כתותי מיכתת' (כרך לג ע' שנה הערה 97).

ב. ענינים שאינם ראויים לאכילה כלל כאיסורי אכילה והנאה שנתבלו ונכלו (שו"ע יו"ד סוף סימן פד אכילת שרץ 'שרוף', חמץ שחרכו קודם זמנו (פסחים כא, ב), ומזה שקו"ט לגבי נטילת תרופות בפסח שהחמץ שבהם אינו ראוי לאכילה ואכילת סוגי אוכלים שיש בהם איסורי אכילה 'חרוכים' וכדו' הרבה. וראה לשון הצ"צ (יו"ד סימן ק"ג בתחילתו "כל שנפסל מאכילת אדם חשיב כעפרא דארעא" ומלשון זה משמע שזה

במדור זה שיעסוק בשיטות ש'ביטול חמץ' הוא מתורת הפקר.

המדור הנוכחי נערך ע"י הרב שמעון ויצהנדלר רה"י, הרב יוסף יצחק רוק ר"מ שיעור א' לעיונא והתמים יהודה לייב שי' ישראלי.

ג. הדוגמא של 'עפר' בביטול והפקרת⁵ חמץ שייכת (גם?) לגדר הממוני של 'עפר', משום שבלשון בני אדם אין גזילת עפר נחשבת לאיסור (וגם בהלכה רק כמות גדולה של עפר שווה פרוטה). (לקוטי-שיחות חלק טו ע' 654 הערה 16)⁶

ד. בדרך הרמז: השוואת העולם (החמץ) ל'עפר' מבטלת אצל האדם את הרגש מציאות העולם שהרי "הכל היה מן העפר" (התוועדויות תשמ"ח ח"ג ע' 582).

שורש כל הביטוי של 'עפרא דארעא'.

ג. לגבי דיני ממונות וקנינים כעניני גזילה של דברים שאין להם כל ערך ממוני (החזרת חמץ שנגזל בפסח לאחר הפסח – חק יעקב סימן תמ"ג ועוד הרבה).

והנה יש לעיין בסוגיית 'ביטול חמץ כעפר' מה למעשה צריכה להיות מחשבת האדם בעת ה'ביטול' ומה עליו 'להתכוון'. לאור המבואר במדורים הקודמים הרי פשיטא שדבר זה שייך למחלוקת הראשונים מה תוכן ה'ביטול בלב' האם הוא הוצאת הדבר מ'תורת אוכל' – כמבואר במדורים הקודמים בארוכה, או ביטול מדין הפקר (כפי שיתבאר בארוכה בעז"ה בגליונות הבאים במדור זה). ולפ"ז יש לחלק את ב' האופנים המובאים בשיחות דלקמן בהגדרת הדוגמא של 'עפר' דווקא.

2 "שבועות כב, ב. רמב"ם הלכות שבועות פרק ה' הלכה ח'" (בשיחה שם), ושם: שבועה שלא אוכל עפר וכיוצא בו מדברים שאינן ראויין לאכילה.

3 לכל לראש יש להדגיש כי בהדרן זה לא מקשר בין המושג 'מעדנים מצויים כעפר' ו'ביטול חמץ כעפר' – כפי שנתבאר כבר במדור הקודם הערה 8. אלא רק שמשם ניתן להבין את משמעותו ותוכן

הערה קודמת.

7 כלומר: עומק הטעם לכך שהאדם מזכיר בחמץ דווקא את המושג 'עפר' כי השוואה זו דייקא גורמת לאדם 'לבטל' את הדבר מעיקרו (ולא בגלל ש'עפר' הוא דבר ש'אינו חשוב' כי אי משום הא הרי ניתן היה לומר במקום 'עפר' לשון עדיפה: ליבטל כ'אבק' ואכן כן היא לשון הרס"ג בסידורו 'והוא אצלי כמו אבק' (תורה שלימה במילואים סימן לג בתחילתו).

וכדאי לציין להגדרה זהה שכתב ב'ערכי נחל' ושם קישר את 'עפרא דארעא' לביטול 'צורת הדבר' גם במכות מצרים (ע"ד לקו"ש חט"ז וארא) וז"ל: וידוע כי כל חומר אי אפשר לו שיקבל צורה חדשה אם לא בהתבטל תחלה מציאותו הראשון, כענין הביצה שהוא דומם, ברצותו לקבל צורה חשובה יותר צורת בע"ח, דהיינו שיהיה אפרוח אמרו רז"ל (ע' תמורה לא. ובר"ג שם) מאימת קא גביל לכי מיסרח, האי שעתא עפרא בעלמא הוא. הרי כי לא יתהווה צורת אפרוח עד עת יתבטל מציאותו וצורתו הראשונה לגמרי, כי צורה לא תחול על צורה, ולכן באותו רגע ממש דמיסרח לגמרי ונתבטל צורתו, אזי באותו רגע בא אליו צורה החדשה, ואלו באותו רגע היה בו איזה מניעה לצורה השניה שיחול, אזי היה בטל מציאותו לגמרי, כיון שנשאר רגע בלי צורה, לכן הכל נעשה כהרף עין, צורה הראשונה יוצאת והשניה נכנסת ואין אחת נוגעת בחברתה כמלא נימא. כך כאשר רצה השם יתברך שיקבלו עמו צורה חדשה, לא היה באפשרי כלל לחול על צורתם הראשונה, כי צורה לא תחול על צורה, לכן הוכרח להיות להם ביטול צורה ע"י השתעבדות למצרים בחומר ובלבנים, ונשקעו בשערי טומאה, עד שנתבטל צורתם מעט מעט, ובאותו רגע כמימרא אשר נתבטלה הצורה לגמרי אזי בעצם היום הזה חל עליהם צורה האלקות (ערכי נחל שמות, פרשת יתרו - דרוש ה).

לאור דבריו ניתן אולי לומר שאכן שני ההגדרות בהבנת 'ביטול כעפר' האם זה רק להוציאו מ'תורת אוכל' או גם להוציאו מה'שוויות' הם הם ההבדלים בין ביטול ה'צורה' לביטול ה'חומר' המתבארות בלקו"ש חט"ז בא - יוד שבט הערה 14! ויתבאר בעז"ה בעתיד.

הכוונה הנדרשת מהאדם ב'ביטול חמץ כעפר'. והיא, לשלול את ה'עונג' שלו מאכילה זו (ולא את עצם מעשה האכילה) וממילא מתבטל הדבר כתוצאה מזה מתורת אוכל.

וזלה"ק (סעיף כה): "מעדנים" הם דברים המעדנים, שהאדם מרגיש בהם הנאה ותענוג. וכמו שמצינו בתענוג שאין שייך לקבוע שדבר זה יש בו עונג לכל, אלא שתלוי בהרגשתו של האדם (שלכן יתכן שיהי' תענוג לאדם מסויים מתענית). כלומר האדם 'מסיר' את עצמו מהעונג שבדבר.

ויל"ע האם אכן מושג זה שייך אכן לכוונה שתביא להוציא את הדבר מ'תורת אוכל'. ואולי כל רשות האדם להחליט בהגדרת הדבר היא רק בענינים הקשורים ל'עונג ורצון' ולא למעשה בפועל שבו אולי 'דעתו בטילה אצל כל אדם' (עיי' 'אוצרות' שם הערה 9).

4 הנה ז"ל הרמב"ם: ומה היא השבתה זו האמורה בתורה היא שיבטלו בלבו ויחשוב אותו כעפר וישים בלבו שאין ברשותו חמץ כלל. ושכל חמץ שברשותו הרי הוא כעפר וכדבר שאין בו צורך כלל. הנה התחיל הרמב"ם במושג של 'שוויות' הדבר והוצאת הדבר מ'רשותו' וכהמשך לזה כתב שתוכן כוונת האדם היא 'שאינו צורך כלל'.

והנה באחרונים חקרו בהבנת ב' השיטות שהביא המאירי בסוגיה וז"ל: "וביטול זה מקצת חכמי צרפת מפרשים בו... כל שמגלה דעתו שאינו מחזיק בו בתורת חזקה ושהוא עושהו כעפר, שאינו נחשב לכלום, הרי הוא הפקר... ומכל מקום יש מפרשים בביטול זה שאינו הפקר, אלא כאדם שמבטלו ומוציאו מתורת אוכל דכיון שמן הדין אינו שלו... כל שהורה להמאירי לעצמו והוציאו מתורת אוכל, אינו עובר עליו" וביארו שההבדל בין ב' השיטות האם המטרה היא לעשות את החמץ הפקר (ע"י שיחשיבנו כעפר) או להחשיבנו כעפר ועל ידי זה יהיה הפקר.

ולכאורה דעת הרמב"ם היא כאופן הראשון דווקא, אולם בכל האחרונים הבינו כדבר פשוט שדעת הרמב"ם היא כרש"י ולא כשיטת התוס' והר"ן שהביטול הוא 'הפקר', והאריך בזה בטוב טעם ודעת הגרי"י קלמנסון שליט"א בספר הנפלא 'רשימות שיעורים' סימן י' - קחהו משם.

5 כן הלשון שם 'הפקר כעפרא דארעא'.

6 סעיף זה יתבאר בעז"ה בגליונות הבאים, דלכאורה כל הבנה זו שייכת רק לפי השיטה שהביטול הוא 'הפקר כעפרא דארעא' וכמו שמפורש בשיחה. כנ"ל

א. במדור 'אוצרות' חלק ו' ['החייל' גליון יז] התבאר, על יסוד חידוש כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בשיחת י' שבט תשט"ו, שעיקר רשות האדם לשנות על ידי מחשב-תו עניני אכילה הקשורים באיסורים, הוא רק את הגדרת ה'תורת אוכל', ונתבאר שם שהסיבה לכך, כלשונו הקדוש בשיחה, שעל חלק זה יש לאדם 'בעלות' משום שהגדרת דבר 'לאוכל' הוא בשייכות להאדם. עיי"ש. ובהערה 6 כתבו לבאר את המושג 'בעלות' בקשר לזה. עיי"ש.

וכדאי להביא מקור שממנו נראה כי אכן המושג 'בעלות' היא הסברא המאפשרת לאדם להגדיר את ה'אוכל' כ'עפר' ולא את ה'איסור', שהרי את 'איסור התורה' אין האדם יכול להפקיעו משום שעליו אין לו 'בעלות'. וז"ל הרלב"ג (צוין אליו בריטב"א - מהדורת מוסד הרב קוק - פסחים ו, ב ד"ה "הבודק צריך שיבטל"): "השרש הא' הוא שיחשבהו כעפר והדומה לו ממה שאינו ראוי לא-כילה קודם הזמן כי אז הוא שליט עליו, ויכול לעשות מה שירצה לפי שהוא קנין מקניניו, והוא מפני זה יכול להסכים שלא ישתמש מהלחם ההוא בשמוש המיוחד בו מצד מה שהוא לחם אבל ישתמש בו שמוש העפר והאבן והדומה להם שנאמר 'תשביתו שאור מבתיכם' ר"ל שיש-ביתנו משמוש המיוחד לו, ולזה אמר 'תשביתו' ולא אמר 'תבערו'. עד כאן.

הנה לכאורה כוונתו במה שכתב 'קנין מקניניו' ו'שליט עליו' היתה לבאר את אופן חלות ה'ביטול' של הדבר מ'תורת אוכל' ולא על המשך הפעולה שהדבר מתיר את האדם מאיסור בל יראה.

וראיה לדבר שזו לכאורה משמעות דברי הרלב"ג כי לאחר שכתב את ה'שורש הא' המשיך ל'שורש ב' ששם כתב את המשך התהליך. שעל ידי 'שורש הא' - ביטול הדבר 'שאינו ראוי לאכילה', הרי כתוצאה מזה אינו עובר על בל יראה ובל ימצא [וראה גם גליון 'החייל' יז במש"כ ב'אוצר הטוב' מהספר 'פה סח' לגבי שני שלבים אלו].

כמו כן: בהמשך למה שהתבאר שם בהערות 3, 5 בכוח מחשבת האדם לבטל דבר מ'תורת אוכל', כדאי לציין לכללות מה שנתבאר בהלכות טומאת אוכלין ברמב"ם (פ"ג). ושם, שמחשבת האדם בהגדרת 'אוכל' היא יסוד בדיני טומאת אוכלין. ואף שם מודגש יסוד הנ"ל שכל מחשבת האדם אינה על ה'טומאה' אלא בגדר ה'אוכל' (ואולי שייך לציין רמב"ם זה ב'הנחת' השיחה בשיחות קודש וכדו').

יהודה לייב ישראלי שיעור ב'

ב. במדור אוצרות חלק ז' ['החייל' גליון ח"י] הערה 4 התבאר - לאור הדרן על הרמב"ם תשמ"ה - אופן נוסף בדעת הרמב"ן במקור הכוח ל'ביטול חמץ בלב', והוא: יכולת האדם לבטל את החמץ כעפר נובעת מכך שעוד קודם לביטול זה ישנה כבר הוראת התורה שעל החמץ להיות 'מנותק' מהאדם בכך, ומכוח זה ועל יסוד זה הרי האדם 'מסכים' לדעת התורה וזה תוכן ומקור הכוח של ה'ביטול בלב' [בהבנה של 'הסכם' זה ביאר בישיבה הרב רקובר שאין הפירוש שהאדם צריך לעשות 'פעולה של הסכמה', אלא להיפך שהאדם 'מבטל דעתו' לדעת התורה והוא ע"ד דעת הר"ן (נדרים ל, א) באופן הקניית האשה את עצמה בקידושין: "מכיון שהיא מסכמת לקדושי האיש מבטלת דעתה ורצונה ומשוי נפשה כדבר של הפקר". ודבר זה הוא תנאי עיקרי בחלות קנין הקידושין ומ"מ הוא נעשה על ידי ביטול דעתה ולכאורה כך יש לבאר דברי הרמב"ן], היינו שהעיקר הוא 'דעת התורה', אלא שהאדם מסכים (או מבטל דעתו) לדעת התורה. ונתבאר בהערה שם שזה כל תוכן הביאור ב'הדרן' שם שעל ידי המעמד ומצב של 'מלאה הארץ דעה את הוי", הרי כתוב צאה מכך גם האדם ירגיש שה'מעדנים הם כעפר' ועיי"ש.

ואולי יסוד זה נותן טעם וביאור בתוכן החידוש בהתאמת מנהג חב"ד שלא ליטול ידיים לסעודה שלישית בשבת (ורק לטעום לצאת ידי חובה) עם ההלכה הפסוקה בפ' שטות בשו"ע על 'סעודה שלישית' (לקוטי שיחות חלק כא (בשלח ב')). ותוכן הדבר בקיצור שעל ידי שהאדם יודע (ובלשון השיחה 'יודע באמונה שלימה') את המבואר בחסידות וקבלה במהות זמן 'רעוא דרעוין', הרי כתוצאה מ'ידיעה' זו הוא 'מצטער' לאכול וממילא לא חל עליו לבטאות את ה'עונג' שלו באכילת סעודה, משום שה'עונג' שלו - כתוצאה מ'דעת התורה' של תורת הקבלה שהאור הנעלה המאיר בזמן זה הוא רוחני לגמרי. עיי"ש.

ולאור הרמב"ן, כפי שמתבאר לפי ההדרן שם, הביאור ברור:

כאשר אדם אינו יכול לאכול סעודה שלישית כיון ש'מילא בטנו' בסעודה שניה (ראה שו"ע אדה"ז סימן רצ"א ס"א) הרי אין הכי נמי ש'אין צריך לצער עצמו לאכול סעודות שבת לעונג ולא לצער', אך מכל מקום ממשיך ש'החכם עיניו בראשו' ולא יעשה כך. אך כאשר אדם חלם חלום בשבת וצריך להתענות 'תענית חלום' שם כותב אדה"ז (סימן רפ"ח) ש"כמעט שאסור לו לאכול" כי - בעקבות הענין הנפשי - האכילה גורמת לו צער. ולפי זה ממשיך שם שאדם 'שיועד באמונה שלימה' מעלת 'רעוא דרעוין' ויין' המבוארת בקבלה, הרי ע"פ הלכה שאין לו לצער את עצמו באכילה. עיי"ש, היינו שינוי 'תפיסת האדם' את העונג באוכל הוא 'המשך' ותוצאה מ'דעת התורה' ודבר זה מבטל ה'עונג' שלו מהאכילה וממילא על פי הלכה אינו צריך לאכול.

דעת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בנושא: נתינת 'דמי מעמד'

נתינת מעמד - ביטוי ההתקשרות בלב

בטוח אני, שהשתתפותכם בנתינת מעמד, אין זה רק בממון, כי אם זהו ביטוי של רגש לבבכם וגם כבוד כביטוי של התקשרות לכל ענייני כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, שמסר נפשו ליטוע תורה ויהדות בכל העולם ובמיוחד במדינה זו

(אג"ק ח"ד ע' ת"ב)

הכוונה האמיתית - שיתקרבו לכל ענייני החסידות

ויהי רצון אשר חפץ ה' בידו יצליח להרבות אנשי המעמד מתאים לכוונה האמיתית בזה, שיתקרבו לכל ענייני תורת החסידות הדרכותי' והנהגותי' [עיין ג"כ בתניא פי"ז; ובמעוץ אלו ה' יכול לקנות חיי נפשו החיונית הרי נותן חיי נפשו לה'], אלא שפשוט שצריך לבארם ולהסבירם בזה, והעיקר אשר מנקודת החיות יתפשט בכל רמ"ח אברים ושס"ה גידים, ועי"ז לרמ"ח אברים ושס"ה גידים הגשמיים..

(אג"ק ח"ד ע' קל)

לקחת יהודים מחוצות צרפת שיתנו מעמד! ואם לא, אייה המס"נ!?

מש"כ ע"ד אי אפשריות העבודה במקצוע נפנה בין אנשי העיר (לבד אנ"ש והתמימים) ומסביר זה בכמה טעמים ונימוקים - הנה שתי שורות וחצי לפני זה כותב, אשר "אנ"ש מקושרים בכל לבם ובכל נפשם עד מס"נ בפועל ממש, און אז מען זאל זיי הייסען קריכען אין לאך וועלען זיי קריכען" - והנני ממליץ עליו מרז"ל כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמרא סייעי, כי כנראה שאין אצלו אף צל דקס"ד אפשר יש מעין סתירה בין ההקדמה והמסקנא!

כי ע"פ הנסיון אשר ראינו בכל מקום אשר התעסקו בנפנה בשנים האחרונות (ארצה"ב, קאנאדא, דרום אמעריקא, דרום אפריקא וכו') עשו פעולה - אף שלא בכ"מ בשווה, כמובן, והמתעסקים בזה לא הוזקו להוציא מתרמילם את המס"נ בפועל, ואפילו לא קריכען אין לאך. ולא עוד אלא שמצבם עצמם בגו"ר הוטב, וכבודם בעיני אלו שהתעסקו והשתדלו עמהם הולך וגדל, וסו"ס רואים שהם המקבלים ולא הנותנים, ואפילו בגשמיות ובממון.

אלא שבמדינתם, עתה, ע"פ הסברתו במכתבו, יש מן המוכן מס"נ בפו"מ ופשיטא שכולל מסירת הרצון והשכל והטו"ד...

- וזאת למודעי: מה שכותב הנני בזה אין כונתי ח"ו לאיש פרטי, כי מי אני לפסוק הדבר שדוקא פב"פ עליו מוטל ענין פלוני. ודברי מכוונים לקבוצם יחד, שבלי ספק שיש בו כל הנצרך למילוי תפקידם העקרי במדינתם עתה, שהוא הפצת מעינות הבעש"ט ואדה"ז באנשי חוצות צרפת. ואין לנו מעין שדרך בו נמשכים מעינות הבעש"ט ואדה"ז אלא אחד - הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א. וע"י התקשורת במעין זה, התקשרות הגוף ("שיכול לקנות חיי נפשו החיונית") והנפש, גם מים כו' נעשו מים חיים. כי כן הוא ע"פ דין תורה השולטת ומנהגת את הטבע, גאר בפשטות און אומעטום.

וכת"ר בא במכתבו (וכנראה מהעדר הפעולות, זהו ג"כ החלטת אנ"ש שבמחנו) און גאנץ ק'אלטבלוטיג גוזר (שניידט אפ), שלכל אחב"י שבמחנו - (מלבד אלו הדרים בשכונה שלו) - אין שייכות לכל זה! יקראו נא לאסיפת כל אנ"ש ויעשו חשבון צדק כמה יגיעות יגעו לרכוש נפשות לזה, ואז למותר יהי' כל שקו"ט, כי תומ"י יתבררו הסיבות להעדר תוצאות.

(אג"ק ח"ג ע' נג ואילן)

לנתינת 'דמי מעמד' עבור חלוקת הדולרים של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מידי יום ראשון: בנק לאומי סניף 921 מס' חשבון 067181/53 שם המוטב: כהן אברהם צבי.

דעת עילוי

של ה'בעלות הקניינית', והשלב האחרון יותר הוא בכך שגם אם אדם לא 'נהנה' ישירות מהחפץ שבבעלותו, הרי אם ייקחו ממנו חפץ זה יוצר אצלו 'חסרון כיס' ועצם המושג הזה 'חסרון כיס' בעקבות אובדן החפץ, הוא הביטוי הנוסף ל'בעלות קניינית' [שמעתי משמו של ראש ישיבת תומכי תמימים מגדה"ע הגר"י גולדברג].

מתוך שתי הרמות בהגדרת 'בעלות' הרי ברור שלגבי 'קיבל עליו אחריות' המושג הראשון של 'בעלות קניינית' לא שייך כלל, הדבר היחיד השייך לנידון הוא דווקא החלק השלישי - הגדרת ה'הפסד' בעקבות אובדן החפץ. ובחלק שלישי זה לכאורה גם יש שלש רמות: רמה נמוכה ובסיסית שומר חינוך, כאן ההפסד הממוני הוא 'חלקי' מאד רק במצב של 'פשיעה' [ולכאורה דעה זו סוברת כמו שמבאר אדה"ז בשלחן ערוך סימן תמ"ג קונטרס אחרון סעיף קטן ב' שיש כאן כן 'קבלת אחריות' ולא כהסברתו בסימן ת"מ ס"ט בהגהה "אין זה נקרא קבלת אחריות... שהפושע הוא כמזיק בידיים" ואין כאן מקומן], הדעה השניה סוברת כי צריך 'שייכות' של 'הפסד' עמוקה יותר והיא של התחייבות בגניבה ואבידה והדעה המשמעותית יותר סבורה כי צריך 'רמת שייכות הפסד' הכי חזקה להתחייב על כל דבר אפילו באונס.

אולם בעומק יותר הביאור זה שונה ויש כאן רק שתי שיטות הנובעות מחקירה במהות המושג 'לך' ושתי שיטות אלו הם המתבטאות בשני הפסוקים הסותרים בהם עוסקת הברייטא [הערת המערכת: הביאור דלקמן מוכח לכאורה מאופן חלוקת הדעות בדברי אדה"ז שחילק את ג'ד' הדעות רק לב' מחלקות. את הדעה של אחריות באונסין הביא כדעה העיקרית בסעיף ט' ובסעיף יג כלל את שאר הדעות בחדא מחתא ומשמע מדבריו שעיקר ההבדל הוא בין ב' דעות כלליות].

בלקוטי שיחות חלק יט (חג הסוכות א') מקשר את סוגיית המשכונות המבוארות בסימן תמא בשולחן ערוך לדיני 'לך' הנאמר בסוכה ובלולב ("חג הסוכות תעשה לך", "ולקחתם לכם"). שם מוצאים אנו הבדל מהותי בין ה'לך' שבסוכה שגם 'סוכה שאולה' נחשבת כ'לך' משום ש"כיון שנכנס לה ברשות הרי היא כשלו" (שו"ע אדה"ז סימן תרל"ז סעיף ג') [כלומר הצד השימושי ובוזה גופא ההנאה ממנו היא מספיקה להגדרת ה'לך'], לבין לולב ביום הראשון שרק עם 'לך' של בעלות ממש יוצאים ידי חובה. ומבואר שם (במסקנת השיחה) שזה ברור שאותה 'רמת' 'לך' של 'סוכה' היא בדיוק כמו ה'לכם' של לולב [עיי"ש בסוף סעיף ב' ובהערות אופן הביאור בזה ואינו נוגע לענייננו כאן], אלא שההבדל הוא האם ה'לך' הוא

פסחים ה, ב: תנו רבנן "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם, והלא כבר נאמר "לא יראה לך שאור בכל גבולך" [משמעות השאלה: יש כאן שני פסוקים שמבטאים תנאים שונים בהגדרת האיסור. הפסוק הראשון בתורה שעוסק באיסור 'מרחיב' את מגוון אפשרויות האיסור משום שהוא לא 'מגביל' זאת ב'לך' וב'יראה' אלא רק ב'ימצא בבתיכם' בלבד, אולם לאחריו מופיע פסוק שמאד 'מצמצם' את האיסורים - רק 'יראה' - כלומר קשר ישיר עם האדם, ולא רק 'עצם המציאות', וכן 'לך' - כלומר רק במצב של 'בעלות'. ולאור זאת יובן הביטוי בברייטא 'והלא כבר נאמר' שלכאורה לפי סדר הפסוקים הפסוק 'לא יראה' נאמר רק אחרי הפסוק 'לא ימצא' ומדוע הברייטא מתבטאת 'כבר נאמר', וי"ל כנ"ל ש'לאחר' שהתורה צמצמה את האפשרויות של האיסור בפסוק - המאוחר - 'יראה... לך' - הרי הפסוק 'המרחיב' את האפשרויות הוא המרכזי יותר והעיקרי ולכן הביטוי הוא 'כבר נאמר' - משיעורי הרב ויצהנדרל].

את הסתירה הזו בין הפסוקים הופכת הברייטא ל'שילוב' בין שני פסוקים שיש מכל אחד מהם ללמד על זולתו. כאשר הדוגמא והביטוי המרכזי לשילוב הזה הוא 'קיבל פקדונות מן הנכרים' ובקיבל פקדונות שתי רמות - 'קיבל עליו אחריות' ו'לא קיבל עליו אחריות'. עיין שם בסוגיה.

בהבנת המושג 'קיבל עליו אחריות' נחלקו ראשונים לשלש דעות כלליות שהובאו המאירי על הסוגיה (בצורה פרטית יותר יש חמש דעות כולל דעת הרמב"ם על 'נכרי אלם' ואכ"מ). דעת אחת שם - רק בקבלת אחריות מלאה שיתחייב לשלם אפילו על אונסין, דעת ה'יש אומרים' ברא"ש (וכן היא דעת ר"י) - אפילו על גניבה ואבידה (כשומר שכר), ודעת בעל הלכות גדולות שאפילו 'קיבל עליו אחריות' בסיסית של פשיעה בלבד - שומר חינוך. עיי"ש.

ובאחרונים ביארו שמחלוקת זו איננה רק הלכתית למעשה לדעת מי עובר על איסור בל יראה ובל ימצא, אלא הרבה יותר עמוקה מחלוקת שמבטאת את מהות איסור חמץ. כלומר כאשר התורה מצווה שאיסור חמץ צריך להיות דווקא כאשר הדבר הוא 'לך', השאלה העומדת במרכז המחלוקת עד כמה רמת הקשר ('לך') של האדם עם החמץ.

נבין את הדברים כאשר נסביר את מהות המושג 'בעלות' שיש בו שתי רמות: א. 'בעלות' בשם העצם הוא קשר של 'קניין' של האדם לדבר. ב. אולם הביטוי של ה'בעלות' יש לו שני פנים - לכל לראש בכך שהאדם יש לו זכות השתמשות והנאה מהדבר. זה הביטוי המוחשי

רק 'תנאי' במצוה או שמא הוא חלק בלתי נפרד מעצם המצוה.

ולפי עיקרון זה ניתן אולי לחלק גם את שתי מחלקות הדעות בסוגייתנו. מהפסוק 'לא ימצא בבתים' משתמע כי ה'לך' שילמד מה'לא יראה לך' הוא רק 'תנאי צדדי'. אכן מעכב לגמרי, אך לא מהות האיסור לעצמו, אך מהפסוק 'לא יראה לך' נראה שה'לך' הוא-הוא האיסור עצמו ולא רק תנאי. ומתוך זה אולי אפשר לומר כי גם ההבדל בין הדעות ב'קיבל עליו אחריות' שייך לחקירה זו עד כמה ה'לך' הוא מהות האיסור:

הדעה ש'קבלת אחריות' היא רק שיקבל גם באונסין (סעיף ט' בשו"ע אדה"ז) מבינה כי השילוב בין שני

הפסוקים משמעותו שה'לך' הוא גוף האיסור, אשר על כן יש צורך ב'קיבל עליו אחריות' הכי קרוב ל'לך' (וראה לשון הזהב של אדה"ז בסעיף ט' שם כיצד משלב בין שני הפסוקים כשמזכיר את הדעה של אונסין), אולם הדעות האחרות הסוברות שמספיק 'קבלת אחריות' בסיסית, אפילו של 'שומר חינוך' סוברות שה'לך' אינו מהות הענין, אלא 'תנאי' (אכן תנאי עיקרי אבל רק תנאי) ועיקר הלימוד הוא רק מה'לא ימצא', ללא ה'לך' ולכן מצד עצם המושג של 'ימצא', הרי גם קבלת אחריות כל דהו נכנסת לתוך הגדרת ה'ימצא'.

ועדיין צריך לעיין בכל זה.

יהודה בן מלמד

י' שבט / והתקדשם והייתם קדושים

!

תשנ"ג! כל השנים שלפניו היו הכנה למאורע ההיסטורי הלזה בו הרבי שליט"א אישר באופן רשמי את קבלת מלכותו כמלך המשיח! אומר פתחיה שוב ושוב. את הערב הוא יסיים בשלהי הלילה, יותר קרוב לבוקר. שרוע בקיאו (כפ' שוט) כשהוא קורא בגרון צרוד ללא הרף "זה לא מה שאתה רוצה, אלא מה הרבי רוצה! הרבי רוצה קבלת המלכות!! כל זה לא יפריע לו להתייצב עם שחר לסדר חסידות בוקר ואף לצאת למבצעים בהמשך היום.

*

תמימים, חסידים! צריכים לדעת כיצד (לא) להגיע לחג. כדי להכנס ליום הגדול בצורה נאותה עלינו להתקדש בצורה המתאימה.

לא סתם חוזר הרבי שליט"א בשיחות הקודש על חשיבות המעלה שבהכנות קודם כל חג ומועד. בנפשנו הדבר! בפרט כאשר עומדים בפתחה של שנת השבעים. הדברים אמורים להיראות בצורה אחרת. לגמרי.

ימים אלו חייבים להיות חדורים באורו של החג. בתפילות, (וכמו שמדגיש הרב גינזבורג על ריבוי הפעמים בהן דיבר הרבי שליט"א בשנות הנפלאות אודות חשיבות אמירת ברכות השחר במתינות) במבצעים, ובפרט בתפקידנו כתלמידי התמימים - לימוד התורה. "... כולל וב' מיוחד - ע"י הוספה בלימוד תורתו של בעל ההילולא עצמו וקיום הוראותיו... (בא נ"ב)"

לחיים לחיים ולברכה! קבלת המלכות בשמחה, ובחוצה מאין כמותו! יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד.

עבור יחיאל יו"ד בשבט הינו עוד יום שגרתי בלוח השנה היהודי. טוב, לא ממש שגרתי הוא כמובן יתוועד הערב ואולי אף יחליט החלטה טובה לרגל היום הגדול. מעט יתרגש בשעה שהקהל יפצח במנגינת הקדיש דימים נוראים. אבל לא יותר מזה. אין צורך להגזים - הוא טוען - אחרי הכל מדובר ביום חורפי שגרתי ומחר יש הרבה מה להספיק. בשעה 11:47 הוא יברח מההתוועדות מבלי שאיש יבחין בכך וב' שעה 00:03 דקות הוא כבר יירדם לא לאחר שיקרא מספר עמודים מספר המתח שנמצא באופן קבוע מתחת לכריתו. על יום המחרת אין כלל מה לדבר, הוא ינהל יום סתמי לחלוטין.

*

בימים שגרתיים הוא לא התבלט יתר על המידה והשקט סביבו היה מוחלט. אבל הערב זה היה אחרת לגמרי,

תיכף עם סיומו של סדר 'נגלה צהריים' בט' שבט כולם הרגישו את נוכחת הערה של פתחיה.

הוא עבר עם בקבוק זעקס און ניינציקער וחילק לתמימים. גוט יום טוב! חסידים, התעוררו! ראש השנה לקבלת המלכות!! אתם בכלל מבינים מה זה!! ומיד נפנה לערוך קולע עסיסי.

את המאמרים השייכים להשנה הוא כבר למד יותר מפעם אחת וכחלק מההכנה הוא החתים בכל יום 10 יהודים לכל הפחות על קבלת המלכות.

אתם חושבים שהשמחה הגדולה היא בגלל יא שבט תשיא? זה נכון. אבל השמחה הגדולה והאמיתית היא יו"ד שבט

הרב חיים לוי יצחק גינזבורג - משפיע בישיבה

פרויקט מיוחד

באתי לגני

הדור השביעי מאדמו"ר הזקן. שכיוון שאנו דור השביעי, מוטל עלינו התפקיד והשליחות, תכלית הבריאה מלכתחילה ותכלית כל העבודה של כל הדורות, להוריד את השכינה שוב למטה בארץ.

מדוע צריך להוריד זאת שוב, והרי משה רבינו כבר הוריד אותה?

ישנם על כך שני ביאורים. א. משום שאחרי מתן תורה והקמת המשכן הי' שוב סילוק השכינה ע"י החטאים. חטא העגל, חורבן בית המקדש וכו'. ולכן צריך להמשיך זאת שוב. - שמעתי ביאור זה מפי חסידים, אך דומני שזה לא כתוב, אם כי גם זה כנראה נכון. אך עיקר הביאור הוא: ב. משום שגם אחרי מתן תורה והקמת המשכן, אמנם יש כבר אפשרות לקחת דברים גשמיים ולעשות מהם אלקות. אך האלקות לא נמצאת בגלוי בכל פינה בעולם. וזהו החידוש של תורת החסידות, שפועלת גילוי אלקות בעולם. כפתגם הבעש"ט "הכל הוא אלקות ואלקות הוא הכל".

ובכל זאת הבעש"ט לא הי' הראשון, אלא דווקא רבינו הזקן. משום שאצל הבעש"ט נשאר הגילוי "ברקיע השביעי", רק באמונה ובמסירות נפש שלמעלה מהשכל ומציאות העולם. ולא התחיל אפילו לחדור לתוך העולם. ודווקא רבינו הזקן התחיל להחדיר את האלקות לתוך הרובד העליון של העולם, לתוך השכל. וכך רבותינו נשיאינו שאחריו המשיכו להוריד זאת למטה יותר, אם ע"י אריכות הביאורים, ההפצה ע"י החסידים, איחוד נגלה וחסידות וכו'. אולם, מכריז הרבי שליט"א בעת קבלת הנשיאות הרשמית, תפקידו של דורנו הוא לסיים את הכל. להביא את השכינה שתהי' בגילוי למטה. שמכל מציאות העולם תבקע האלקות. ודווקא מהמקומות הפשוטים והנחותים ביותר - מכל פינות תבל בפשטות, מהודו ומתאילנד, ניו זילנד וכו'. וכן מכל

הנקודה המרכזית של המשך "באתי לגני", שהרבי שליט"א רואה בו מעין צוואה והוראת דרך מהרבי הריי"צ לדורנו דור האחרון לגלות והראשון לגאולה - שדווקא בעולם הזה התחתון, ודווקא במצבים הנמוכים של כל אחד מאתנו, עם כל ההתמודדויות עם היצר הרע מבפנים ועם הסביבה מבחוץ, שם מתבצעת תכלית הכוונה. זהו הגן והדירה של הקב"ה, זהו מקום התענוג שלו וזה מקום משכנו הקבוע. כי הכוונה האלוקית לא נשלמת בעולמות העליונים ובדברים הנעלים - אלא דווקא בתחתון שאין תחתון למטה הימנו. שדווקא ממנו, מעומק התחתון ביותר, תפרוץ ותבקע האלקות בכל עוצמתה, זו הכוונה מלכתחילה, לשם כך נבראו כל העולמות, בשביל להגיע לעולם הזה דווקא. ושממנו, מעוצמת השקר שלו, תבקע האמת האלוקית המוחלטת הנצחית.

אולם, בגלל החטאים, החל מחטא עץ הדעת, נסתלקה השכינה מהארץ לרקיע, ואחר כך עוד ועוד עד הרקיע הראשון. וזהו תפקידם של הצדיקים, אלו ישראל, "אחותי כלה" (שקשורים להקב"ה גם כמו אח ואחות, קשר שאי אפשר לנתקו. וגם כמו כלה לחתן, קשר שבא מתוך בחירה), לפעול שיהי' "באתי לגני", לגלות בחזרה את הקב"ה בעולם הזה הגשמי.

התחיל זאת אברהם אבינו, והצדיקים שאחריו, שהורידו את השכינה מרקיע לרקיע. אולם כל זה הי' רק הכנה בשביל העיקר, להוריד את השכינה למטה בארץ. וזה נעשה ע"י משה רבינו, שהוא השביעי וכל השביעין חביבין. במתן תורה ירדה השכינה למטה בארץ. אולם זה הי' רק בכוחו של הקב"ה והתכלית היא שזה יבקע מתוך התחתון עצמו. ולכן עיקר הענין הוא בהקמת המשכן. שאת זה עשו ישראל, בכוחו של ה' שניתן להם במתן תורה.

במאמר של קבלת הנשיאות, באתי לגני תשי"א, הרבי מלך המשיח שליט"א משווה זאת לדור שלנו,

פינות המדי' והפרסום, הרדיו והווידאו, הטלוויזיה והאינטרנט וכו'. וכן בכל השפות ובכל ה"שפות" והסגנונות והצורות והאופנים. שלא תהי' אף פינה שלא יבקע ממנה והיא תצעק אלקות. לשם כך נשלחים השלוחים לכל קצווי תבל. לשם כך מקימים ישיבות תומכי תמימים בכל מקום. לשם כך פועלים בכל הצורות ובכל האופנים המודרניים והחדשניים ביותר.

לגלות כי "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו". והתכלית העיקרית היא כמובן, להביא בפועל ממש את הגאולה האמיתית והשלימה. ע"י מלך בשר ודם דווקא בגוף גשמי ובעולם גשמי, שיש בו מלחמות ומגדים להחדיר בו אלקות. ודווקא ממנו תבקע האלקות. הוא לא מתפעל מכל הניגודים, ואדרבה, משתמש בהם כמנוף, שגם התחתונים ביותר יצעקו אלקות. והוא לא עושה זאת בעצמו, כי הכוונה היא שדווקא התחתונים יפעלו זאת. ולכן הוא שולח אנשים תחתונים (לא צדיקים ולא בינונים, אלא כאלו) שיש להם תאוות של כסף וכבוד ואפילו דברים נמוכים ביותר. והם, אנחנו, אלו שפועלים את השכנת השכינה בתחתונים בכוחו של נשיא הדור שהוא הכל.

הרבי הריי"צ ממשיך בנקודה זו, שהעיקר הוא התחתון ביותר, לכל אורך ה"המשך" על עשרים פרקיו. הוא מסביר (פרק ב) שלכן היו הקרבנות מבהמות דווקא, משום שבהמה היא תחתון ביותר. וגם בנפש האדם עיקר העבודה היא עם הנפש הבהמית. כי זהו דווקא עיקר התכלית. וזו הסיבה (פרקים ג-ה) שהי' המשכן מעצי שיטים. שלכאורה שטות היא ההיפך הגמור של משכן לה'. וזו בדיוק הכוונה, לא לזרוק את השטות ולעשות משכן מחכמה. אלא להשתמש בשטות עצמה, לעשות ממנה שטות דקדושה. מאותה סיבה (פרקים ו-ח) נבנה המשכן מקרשים דווקא. משום שקרש הוא אותיות שקר וגם קשר (מלשון קשרו קשר, מרד).

וגם בפרטי האותיות זו קליפה. שכן האותיות ק' ור' הם כנגד ד' וה': בד' יש נקודה מאחור, המורה על הביטול, ואילו באות ר' אין את הנקודה. וממילא הוא ריק ואין בו מאומה. וכשם שהאות ה' היא התקדמות לגבי הד'. שבד' הנקודה היא מאחור, ואילו בה' הנקודה נכנסת בפנימיות ע"י התורה והמצוות. כך גם הק' היא התקדמות למטה לגבי הר'. שבריש רק אין את הנקודה, ואילו בק' יורדים למטה מן השורה, למטה מטה, לדברים פחותים ושפלים. ואת השקר הזה של העולם לא צריכים לזרוק הצידה, אלא לקחת אותו עצמו ולעשות ממנו קרש למשכן. ולעשות ממנו "עמודים" (פרק ט, הפרק של השנה) שיחברו את הגג והרצפה, המעלה והמטה, להיות כאחד ממש. בפרקים הבאים הוא מסביר שלכן נקראים ישראל בשם צבאות השם. כי עבודת הצבא היא דווקא להתמודד עם המנגד להילחם בו ולהפוך גם - ודווקא - אותו לטוב. ונצחון זה נוגע למלך יותר מכל. עד שלשם כך הוא מבזבז את האוצרות הכמוסים ביותר ואף משליך חייו מנגד לשם כך. והולך ומבאר באריכות איך זה

בנמשל, שבשביל ניצחון זה הקב"ה נותן לנו את האוצרות הגדולים ביותר. ועד את הבחינה שלמעלה מעלה עד אין קץ. שהיא בחינה שלמעלה אפילו מלמטה מטה עד אין תכלית. ונותנים זאת למפקדים, אך הנצחון בפועל מתבצע דווקא ע"י החיילים הפשוטים. שהם כובשים בפועל את העולם כולו, את כל הפינות הנידחות ביותר. ופועלים שכל העולם יכריז ויצעק אלקות. וכיוון שהמטרה היא שכל זה יהי' דווקא בגשמיות ומתוך התחתון ביותר, לכן זה מתבצע דווקא ע"י אדם גשמי, הרבי שליט"א מלך המשיח, ודווקא באמצעות תלמידיו ושלוחיו, שהם אנשים תחתונים כנ"ל. ועד שכל העולם יכריז "יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד".

במאמר של קבלת הנשיאות, באתי לגני תשי"א, הרבי מלך המשיח שליט"א משווה זאת לדור שלנו, הדור השביעי מאדמו"ר הזקן. שכיוון שאנו דור השביעי, מוטל עלינו התפקיד והשליחות

לזנות הוד נ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

החייל

/ סיפורו של 'תמים'

פרק טז - חלק וביעי

(פרק עשה-עשר העוסק בגרמניה, מחולק לארבעה חלקים)

מוצאי ראש השנה. שמונה בערב. ברלין.

בנין ענק-מימדים בצבע אפור בן תשעה קומות. שער ברזל מסורג בכניסה לחצר. הבנין אמנם ישן אך מתוחזק בקפידה.

שני בחורים יהודיים לבושים בכובע וחליפה עם שק בידיהם מתקרבים לבנין, דוחפים את שער החצר ונכנסים.

מרחוק הם ראו כי על הקיר ליד דלת הבנין מתנוסס גרפיטי עצום מימדים בצבע צהוב: 14/88.

"מה זה?" שאל דויד בפליאה-מפוכדת, "זה קוד מסוכן" ענה דביר בלחש כשהוא רועד. "פחדן" לעג דויד בילדותיות-חברית, אך הרעד עבר גם בו.

"כאן על הגג צריך לתלות את הדגל הענק. אם נצליח לעלות לגג ולשים שם דגל שישאר תלוי אפילו רק לכמה ימים, זה יזכך את המקום", אמר דויד בהתלהבות-מאופקת.

דביר שתק.

"הבאתי הכל, מוט מתקפל, חבל וחבילת אזיקונים". המשיך דויד והתקרב ביחד עם דביר לעבר הבנין.

משום מה משהו בתוכו של דביר חש מרחק מדויד. הוא לא יודע למה. תליית הדגל כעת בגג בנין בשכונה נואו נאצית, נדמה לו כמעשה התאבדות.

"אבל למה? גם אני בעבר הייתי עושה זאת ללא כל היסוס. מה קרה? מה כבר יקרה? הם י הרגו אותנו? הנאצים של פעם היו נושכים בלי לנבוח, הניאו-נאצים נובחים אך לא נושכים", נזכר דביר במה שחבירו חגי מכרמים נהג לומר כשחקר את תופעות האנטישמיות בעולם.

אך ביחד עם מחשבות אלו, רגליו המשיכו לזרום

עם דויד.

"בעצם למה אני זורם איתו? עלי לחזור לבית של אלישע וילהלם וזהו. אולי כי אני לא רוצה לאבד את הדמות של 'החייל הכל-יכול'?" הרהר דביר. "בעצם אני הרי סיפרתי לדויד על השכונה הניאו-נאצית ועל המטרה שלי לבוא לכאן אחרי ראש-השנה. אז אולי אני עכשיו מרגיש שהוא נטל פיקוד ואני לא בראש?... אז הכל כאן זה משחק של ישות ילדותית..."

בתוך בליל המחשבות הללו הזדקרה לו דמותו של המשפיע ר' זעליג.

"ר' זעליג יודע לפתור תעלומות מהסוג שאני מתמודד איתם עכשיו. הרי מצד אחד גם דויד נבחר להיות מחיילי המלך, מצד שני עכשיו אני מעדיף את... ישראל נח איידעלמאן הרציני... דויד? הוא סתם ריקני. בקושי למד והתפלל בראש השנה, ועכשיו הוא רק מפצה על כך עם מעשי גבורה בעלמא שאין להם אחיזה במציאות". כעס מילא את דביר בתוך בליל המחשבות הללו. הוא רצה לעזוב וללכת. אפילו... אפילו לחבוט בדויד!...

ממש כמו בילדות כאשר סטר פעם לחבירו חגי ותקופה שלמה לא דיברו. אז אבא הסביר לו כי לפעמים ככל שאתה יותר קרוב למישהו אתה חש מאויים ופגוע ממנו..."

אבא. חגי. סבא. אלו המחשבות שדביר פסע עמם בראשו בדרך לפעולה הכי אידיאליסטית הדורשת אמונה, ביטול למשלח ובעיקר אחדות בין החיילים.

דביר התבלבל. איך עדיין בגילו כשהוא כבר חייל המלך, נופלות לו מחשבות ילדותיות-אגואיסטיות ודווקא אחרי כזה ראש השנה של פעילות?

"אז אולי... אולי... ר' זעליג כן צודק, ולכל אחד בעצם בתוכו יש מנגנון ישותי עצום שמפעיל אותו

גם בשעות הכי אלווקיות...?"

מול עיניו, כאילו במוחש, במקום לראות עכשיו את ציור קלסתר פני המשלח שליט"א, הוא רואה את עיניו החכמות והעמוקות של המשפיע ר' זעליג אשר בקולו המתנגן לוחש לו: "לעולם אל תשכח שאתה גם בן אדם. דבירוש... גם אתה נער שצריך אהבה, הערכה וחברה... זכור, אל תשכח...!"

כל המחשבות המפותלות-מייסרות-מבלבלות חלפו בראשו של דביר בסך הכל בכמה שניות. הוא כאילו התעורר מהם וניסה לסדר את מחשבותיו מחדש.

"ר' זעליג?! ממש לא! ר' זעליג הוא לא המשפיע שלי!" צעק דביר לתוך מוחו.

אחרי ההתוועדות הידועה בה אלכס לנסקי משיעור א' "זכה" לקיתונותיו של ר' זעליג, ישב עמו דביר ו'הסביר' לו את שיטת ר' זעליג, ולמה 'אנחנו חיילי המלך' לא צריכים לקבל ממנו... הוא סבר כי ההתוועדויות של ר' זעליג בהם הוא מנתח את התמימים הם רק בזבוז זמן, ואפילו נוגדים לכל דעתו של המלך שמצווה 'השתמש בכל כוחותיך להגיע ליעד והסח דעת מאישיותך המפותלת'.

"תתקרב למשפיע שרוליק הילמן",

לחש אז דביר לאלכס ה'טרי', " הרב שרוליק הוא חייל אמת שגם אחרי שהתחתן עם בית מלא בילדים, כל מוחו וליבו בהפצה וקיום דבר המלך...". לרגע דביר נרגע והמשיך לצעוד לצידו של דויד. אך... דמותו האבהית העמוקה של ר' זעליג לא הרפתה ממנו. "דבירוש, אתה יודע לפי מה אנו בוחרים משפיע או חסיד שאנו אווזים ממנו ומעריכים אותו? מי שלא מאיים עלינו, ממנו אנו מחזיקים מאד...".

"אז אולי אני בוחר בשרוליק הילמן כי הוא מעריך אותי...?" רגליו של דביר השתרכו בחולשה אחרי דויד.

"דביר?... ת'אמת אתה מפחד עכשיו, נכון...?" שאל דויד בלחישה. הם עמדו ליד דלת הכניסה לבנין כשהחצר הענקית מאחוריהם. "אני... אני די מפחד... מה אתה אומר, להיכנס?...?" היה זה

דויד שהתלחש בחצי-בהלה. הוא ניסה לקבל חיזוק מדביר, אך דביר היה בתוך בועה-דמיונית-התוועדותית-רגשית עם ה'מתוועדים' - ר' זעליג ושרוליק הילמן... חגי, אלכס לנסקי, אבא וסבא. כולם מככבים ביחד. חוץ מהמלך בעצמו.

"אתה יודע מה אני חושב עכשיו", אמר דויד ברגע של גילוי לב, "על משהו ששמעתי מר' יודל. השנה החלטתי להקשיב לפחות פעם בשבוע לשיעור-כללי שלו", הפתיע דויד. "בשיעור האחרון לפני ראש השנה הוא הסביר כי ישנם דברים שבהם לא נוגע כל-כך הרגשות והמחשבות שלך וישנם דברים שכן. הוא ציטט שיחה מהרבי מלך המשיח שליט"א כי בהכתרת המלך לא נוגע מחשבת האדם אלא העיקר הוא ענין הביטול [הערת מערכת החייל: עיין שיחת יום ב' דר"ה תשל"ז] אך בביטול חמץ שם התורה רוצה שדעתך תסכים לדעת התורה שאוסרת את החמץ וזה תוכן ה'ביטול חמץ' [הערת מערכת החייל: לכאורה הכוונה לדעת הרמב"ן בסוגיית ביטול חמץ 'שהסכימה דעתו לדעת התורה']. אז גם עכשיו לא נוגע מה אנו חושבים, רק מה הרבי מלך המשיח שליט"א רוצה. אנחנו כאן מכוחו של הרבי מלך המשיח שליט"א ולא משנה מה עובר לנו בראש!"

דביר התבונן בדויד ובבת אחת השתנו רגשותיו כלפיו. "למה הוא תמיד נראה כאחד כזה שלא מבין ולא מרגיש, הנה בדיוק ברגע הנכון הוא 'שלף' את המשפט הכי נכון ומתאים לרגעים בהם אני שרוי".

כן, למרות שהוא מרגיש שדויד השתלט לו על הפעולה ההירואית שהיתה אמורה להירשם רק על שמו, למרות שבתוכו הוא מאד חושש ולא בטוח בצדקת הפעולה ואולי כל מה שהוא עומד עכשיו ליד דלת הבנין היא רק בכדי להוכיח לדויד כי 'דביר נגבי היה הווה ויהיה חייל המלך המובחר', בכל זאת הוא יעשה את הפעולה, כי בצבא המטרה היא מעל לכל השיקולולים-הרהורים, יהיו אלו לא-חסידיים ככל שיהיו! "בצבא החייל הוא לא הנושא, המטרה בלבד היא ורק היא הנושא", שמע דביר מחגי עשרות פעמים.

לוח אלומיניום ענק עמד בכניסה ובתוכו כחמישים לחצני אינטרקום, לכל אחת מהדירות. ליד כל לחצן רשום בגרמנית או בערבית שם הדייר. רק על הלחצן האחרון היה רשום שם באנגלית.

עכשיו 'רק' צריך לבחור דייר, לנסות להסביר לו באינטרקום מדוע עליו לפתוח את דלת הבנין, לעלות תשע קומות, לדפוק אצל הדייר בקומה העליונה ולנסות להסביר לו כי הגענו לתלות דגל משיח בגג הבנין..., לתלות את הדגל, לרדת חזרה ולצאת בשלום מהמאורה המאיימת הזו.

טירוף! כן! "טירוף מוחלט". פסק דביר בתוכו. לרגע הוא היה בטוח כי מחשבות אלו בדיוק חושב עכשיו גם דוידי, אך שניהם מתביישים אחד מהשני...

דוידי הביט בדביר ואמר "הרבי מלך המשיח שליט"א אומר שהעולם מוכן. כן! אני מאמין באמונה שלמה שהעולם מוכן לגאולה! יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!" ובאומרו זאת לחץ לחיצה מהירה ורפויה על לחצן האינטרקום של הדירה החמישים! - - -

דביר שם לב שאצבעו רעדה...

קול של אשה מבוגרת נשמע בגרמנית:

ווען בראוכען זיי? (-"את מי מבקשים")

שתיקה...

דוידי רעד...

הוא הביט בפניו של דביר... "תגיד משהו..."

אך דביר קפא...

"הוא השתלט על הפעולה בוא נראה אותו לבד..." חלף לדביר הרהור מיסוד האש של הנפש הבהמית...

"אממ... יודע... יודע..." פלט דוידי לאינטרקום - -

דביר האדים "השתגעתי? יודען?!"

אך באותו רגע נשמע זמזום הפתיחה - - -

המבצר האחרון של הגלות נפרץ למרגלותיהם של שני חיילי המלך. דוידי סגל ודביר נגבי מתומכי תמימים בסיס עיבל, נכנסו עם כל תכולת ה'נשק' למבצר האויב. התרגשות, פחד ורעדה עברה בגופם של שני הנערים באותה מידה בדיוק.

בנין עצום מימדים. חדר מדרגות ענק שמסביבו מעין מרפסות רחבות מהם יוצאות הדירות. הם ניגשו למעלית, אך היא היתה נעולה.

עכשיו צריך לעלות את כל תשע הקומות האלה. הם החלו לעלות והתבוננו בתמהון מפוחד בכל פרט. הנקיון שלט בבנין. בכל קומה לוח מודעות בגרמנית "כנראה ועד בית" הרהר דביר.

כשהגיעו לקומה הראשונה הם השתתקו.

רוב הדלתות בקומה נפתחו בחרץ קל ועינים תמהות הביטו מהם - - -

על חלק מהדלתות היתה איזו כרזה אנטישמית. מגן דוד משולב עם צלב קרס [הערת מערכת החייל: רח"ל ורח"ל], על דלת נוספת '14/88', סמלי הנשר של גרמניה ואפילו... תמונה של הצורר ימח שמו וזכרו!

הם עלו לקומה השניה וכמה דלתות שוב נפתחו, מאחד מהם כלב עם מבט רצחני הוציא את מלתעותיו דרך הפתח הצר. ושוב כיתובים על הדלתות. הם השתרכו לקומה השלישית, על הדלת הראשונה נכתב באנגלית וגרמנית:

Deutschland ist nur für Deutsche

Germany is just for Germans

[-גרמניה לגרמנים בלבד].

ועל הדלת שלידה:

!Juden raus

'יודען ראוס' - - -

משהו קרה לדוידי. הוא נעצר והחל לרעוד "אני... הולך להקיא... יש לי סחרחורת... אני... אני יורד בחזרה... אני לא מסוגל... לא... לא מסוגל... זה מסוכן".

אבל דביר כבר היה מתוכנת "דוידי, עצום עיניים תצייר פני המלך ותן לי יד. לא מפסיקים פעולה. זה חוק מספר אחד! אתה שומע דוידי. חוק מספר אחד בצבא! מסתערים!"

במהירות מטורפת הם החלו לעלות את ארבעת הקומות האחרונות. כאשר הגיעו לשתי הקומות העליונות משהו שם היה שונה. חושך. הזנחה. ריח של עובש.

דביר ודוידי נטפו זיעה. גלי חום וקור עברו בכל גופם. שני נערים נעולים במאורת אימים.

"דביר, תזכור כי יש רגעים כאלה שהמוח נמחק לגמרי, תמיד תהיה נעול רק על המטרה ואל תחשוב כלום", הרהר דביר בדבריו הקבועים של חבירו חגי מכרמים. "שוב פעם ה'חגי' הזה מכרמים! אני בשליחות המלך! במקום לחשוב

mother of the righteous Rabbi Shimshon Raphael Hirsch... My husband is not at ...home... He hates jews. Go away

]-אני יהודיה קוראים לי גלה... על שם אמו של הצדיק הרב שמשון רפאל הירש... בעלי. לא בבית... הוא שונא יהודים. תלכו" [...]

דביר ודוידי רעדו מהתרגשות. כל זמן שהיא דיברה הדלת היתה פתוחה רק בחריץ צר כאשר שרשרת סוגרת את הדלת מבפנים. היא נכנסה לרגע הביתה ואחרי דקה ארוכה היא חזרה. בידיה היתה קופסא כחולה עם תמונה של הרבי מלך המשיח שליט"א וכיתוב בגרמנית ובידה השניה פמוט קטן עליו חרות 'עם ישראל חי' - - -

"זו... זה ערכת המים... מי המקוה של הרבי מלך המשיח שליט"א עם חוברת על שבע מצוות בני נח בגרמנית!" כמעט צרח דוידי "יש במשרד האגודה בבת-ים כמות ענקית מזה... אחד המשפיעים במסירות נפש שם את כל כספו להפיץ זאת והנה... זה בבנין של ניאו נאצים בגרמניה!" - - -

דביר החל בבהירות להסביר לה באנגלית שהם הגיעו במיוחד מארץ הקודש בשליחות המלך המשיח לפרסם כאן משיח. עכשיו הם רוצים לעלות על גג הבנין הגבוה ולתלות עליו דגל. הוא הסביר כי הם לא יספרו לאיש שהיא פתחה להם את הגג, רק שתביא להם את מפתח הגג...

החריץ שבדלת לרגע כמעט נסגר, ורק כעבור דקה הוא שוב נפתח. היא הסבירה להם שאין לה מפתח, היחיד שיש לו הוא הדייר בדירה הסמוכה. בחשש הם דפקו על הדלת הסמוכה ושוב נפתח חריץ קל. איש שחור מבוגר בשנות השמונים לחייו הציץ בהם בפליאה.

You are followers of the Rabbi from New York?

]-אתם חסידים של הראב"י מניו יורק?... שאל בעצלנות.

I lived for many years in Crown Heights, Albany Street ... I worked in Kingston, in Eastern Parkway ... Every week I saw the Rabbi ... I had a dollar from him... I lost

שיחה ולראות את המשלח אני חושב על חגי?... אז אולי בעצם ר' זעליג כן צודק, זה הכל משובת נעורים! הרבי בכלל לא איתו... מה עושה עכשיו ישראל נח איידלעמאן?... כבר סיים פעמיים תהלים. למד מאמרי חסידות, התפלל במתינות במנין וקירב אנשים.

ואני? נגרר אחרי כל מה שחגי היה מלמד אותי בכרמים, כיצד לנוע לילות בשדות ולהיות מסתערב, להתערב באינטיפאדה בהפגנות בעזה ולתפוס את המסיתים...

לא חזרתי בכלל בתשובה. רק שיניתי יעדים". הרהורי-חולשה שוב תקפו את תאי מוחו בחשיכה של הקומות האחרונות.

הוא לא שם לב שהם כבר בקומה האחרונה. הדלת האחרונה הייתה היחידה שנפתח בה סדק צר. אור נדלק ואשה מבוגרת הציצה מהדירה החמישים.

הם התקרבו ועיניה של האשה המבוגרת היו מוכרות להם.

זו האשה הזקנה משדה התעופה... מהסופר... הזוג שנתקלו בהם - - -

"יודען..." אמרה האישה בפחד.

My husband is not here... he doesn't want to know... what do you want... why are you looking at me the whole ...time

]-בעלי לא כאן... הוא לא אוהב יודען... מה אתם רוצים... למה אתה מחפשים אחרי כל הזמן..." [דוידי התעורר ופלט בחשש באידיש/גרמנית:

זינד, זי יידיש?

"את יהודיה"..."

"Yes"

"כן"!"

ממש כמו בסיפורי הבעל-שם-טוב, כמו בסיפורי שליחויות עלומות של הרבי מלך המשיח שליט"א, זה קרה גם כאן!...

היא השתתקה והוסיפה בלחש מפוחד:

I'm a Jew and my name is Gala... after the

... it

[אני גרתי הרבה שנים בקראון הייטס רחוב אולבני... עבדתי בקינגסטון, באיסטערן פארקווי... כל שבוע ראיתי את הראבי... היה לי דולר ממנו. זה אבד לי...]

דביר ודוידי היו בעננים.

"ר' זעליג לא צודק! לא! רק המלך צודק! הרבי חי וקיים! כל המחשבות מקודם היו סתם נסיונות, האמת זה רק המטרה. רק המטרה. העולם מוכן לגמרי!", הרהר דביר בעליצות.

הזקן נתן להם מפתח, חיש קל הם עלו על הגג כשהזקן משרך את רגליו אחריהם, במרכז הגג הם ראו אנטנה ישנה שכבר מזמן יצאה מכלל שימוש. רוחות חזקות נשבו והם נאלצו ללכת באיטיות ולהחזיק בכוח באנטנה. "לא איברי אנטנה אלא למשיחא" אמר דוידי. "מה?" צעק דביר. "כן, גם אני יודע שיחות", ענה דוידי, "אני יודע שאתה חושב שאני כלום... אני תמיד שם לב שאתה חושב שאתה עושה טובה שאתה בכלל מצרף אותי אליך... אז תדע שבישיבה קטנה בשיעור א' הייתי הבחור הכי טוב בכיתה... ידעתי גמרא ומלא מאמרים, אחר-כך איזה איש צוות 'נדבק' אליי כי הייתי מקלל בחורים בשם 'נאצים'... בגלל התדרדרתי... אני לא מאמין בכם בכלל... היחיד שאני מאמין בו זה הרבי מלך המשיח שליט"א... אז אל תתנשא עלי..."

"מה קורה כאן", הרהר דביר, "גם בתוך כזו פעולה מסובכת ומפחידה, על גג בנין בשכונה ניא-נאצית עדיין אני ודוידי עסוקים בשטויות ילדותיות כאלה". הוא הביט בדוידי ואמר "גם אני כמוך... חושש שאתה לא מעריך אותי... כנראה בתוכנו אנו עוד ילדים עם משחקי-אגו, אבל אנו צריכים לחשוב רק על המטרה... רק על המטרה..."

הדגל נתלה והחל להתנופף ברוח...

זה מושלם!

הם ירדו. המדרגות היו חשוכות לגמרי. הם אחזו במעקה ופשוט עפו במדרגות לכיוון היציאה. כאשר כמעט כבר הגיעו ללובי הבנין הם נעצרו. חבורת נערים עטויי סמלים וכתובות קעקע עם תספורות מפחידות עמדו בלובי במבע מפוחד-תמוה והביטו בשני ה"מסתננים".

שני נערים יהודיים מול עשרה נערים גלוחי ראש... כמעט בטבעיות הם המשיכו לרדת במין בטחון

לא-מעושה, סמוכים ובטוחים כי הניסים מלווים אותם. דביר שלף מהשקית כרטיסי שבע מצוות וניסה לגשת אליהם, אך באותו רגע שלף אחד מהם ספריי גז מדמיע והחל לרסס בבהלה על דביר - - -

הפנים של דביר החלו לשרוף! והוא ודוידי החלו לרוץ. הם פתחו את דלת הבנין ובטיסה עפו מחוץ לחצר...

"זה כואב? ... זה נורא?...", שאל דוידי בפחד.

"מה חשבת... אבל יצאנו בזול...". "זה הכל בגלל המחשבות-זרות שלי" הרהר דביר "צריך לחשוב רק על המטרה. רק על המטרה. הרבי חי וקיים". "אולי נחפש מים ותשטוף את הפנים?", שאל דוידי.

"לא! מים זה הכי גרוע, צריך לשטוף זאת עם חלב, כך לימד אותי חברי חגי..."

מול עיניהם עמד ה'סופר' הענק.

דוידי כבר עמד להיכנס לשם, אך דביר צעק "לא! אל תכנס... זה ה'סופר' השכונתי עם הניאו-נאצים... נתפוס מונית ונגיע לאלישע..."

*

מוצאי ראש השנה. 10 וחצי בלילה. עוד שמונה שעות כרטיס הטיסה של דוידי, דביר וישראל נח איידעלמאן לבית חיינו.

בבית השליח אלישע וילהלם חגיגה. התוועדות שנתית במוצאי ראש השנה.

הכל מואר. 'היום יומולדת לשליח אלישע...! השולחן העצום דומה כי כבר התרוקן. החלק הרשמי עם מקורבים ו'אנשי-הרשמיות' הסתיים. עכשיו ישובים סביב אלישע שלשה שלוחים מהאזור, רפאל-הנס ה'מקורב', ישראל נח איידעלמאן ואיש עסקים חבד"י שעשה את ראש השנה בברלין לרגל עסקיו.

הנושא: זה לעומת זה עשה האלוקים.

שכל דקליפה ושכל דקדושה, מידות דקליפה ומידות דקדושה, מסירות-נפש דקליפה ומסירות נפש דקדושה, פארברענגען דקליפה ופארברענגען דקדושה, משקה דקליפה ומשקה דקדושה, חוץ מ...

יחידה. בבואה דבבואה לית להו! רעבע יש רק בקדושה!

אלישע כבר ספוג היטב ב'תבלין היחידה', כפי

שהוא הגדיר את המשקה ה'שקוף', והכל זרם:

"ההבדל בין קדושה לקליפה הוא הבדל אחד-יחיד-ומיוחד - ביטול. שכל דקליפה זה 'התפעלות' וידיעת ערך עצמו, ושכל דקדושה זה 'כח-מה', תלמיד חכם הבטל למה שנאמר מלמעלה ממקבלי התורה. מידות דקליפה הם כולם ישות 'איך איך' ומידות דקדושה הם רק ביטול. אש דקליפה זה כעס וגאווה ואש דקדושה זה ביטול כאש המתכלה ורוצה לשוב למקורה ותהיה לאין ואפס ממש. עפר דקליפה זה גסות כמו שהאלטער רבי מסביר בפרקים כו-כט, טמטום וכבידות הלב, ועפר דקדושה זה 'נפשי כעפר לכל תהיה'. מסירות נפש היה גם אצל פילוסופים ואידיאליסטים גויים כמבואר בשיחות שהכל נבע מישות ועמידה על דעת עצמם, ובקדושה ס'איז פון פארקערט - מסירת הרצון".

"מה זה יחידה" שאל רפאל-הנס.

"תגיד 'לחיים' רפאל-הנס. הסיבה שאתה לא מצליח להבין מה זה 'יחידה' כי השם שלך הוא 'רפאל'... אם תשנה אותו ותקרא לעצמך 'מנחם מענדל' אולי משהו יזוז.

תורת הרב הירש ו'יחידה' הם תרתי דסתרי! תורת הרב הירש לקחה את העולם-הזה ואת האדם ושמה אותו במרכז, ו'יחידה' איז פונקט פארקערט! כל מהותה היא רק ש'צועקת' יחיד! לכן

תורת הרב הירש לא יודעת מה זה משיח... משיח זה 'כמים לים מכסים' אין 'מציאות'. אין תרבות, אין יופי, אין מדע ואין אזרחות - יש געטלכקייט בלבד! רפאל-הנס-מנחם-מענדל אתה שומע? כדי להבין מה זה 'יחידה' צריך לנסוע לבית משיח - 770! רק בד' אמות של הרעבע..."

השליחה ישבה במטבח והאזינה לנאמר בסלון. היא כבר הרגישה מתחילת ראש השנה שמהרגע שדביר ודוידי נחתו כאן, בעלה לא מפסיק לדבר על משיח ו'דער רבי זאל נתגלה ווערן'... עכשיו היא מקשיבה כיצד גם מול המקורב רפאל-הנס אותו עמל קשות לקרב הוא חושף את ה'משיחיות'... "בעצם", הרהרה השליחה, "דביר נגבי היה החבדניק הראשון שהצליח להיכנס לראביי שמידט הייקה הקר והנוקשה. ראביי שמידט התנגד במשך שנים להציב חנוכיה במרכז העיר ולא הסכים אפילו

לקבל לשיחה את בעלה אלישע, והנה בחור עם איזה 'קשקוש ילדתי צהוב' על החליפה והכובע הצליח. מעניין מה אבא היה אומר אם הייתי מתקשרת אליו עכשיו ומספרת לו על אירועי ראש-השנה... זו השנה הראשונה בלי אבא. כל שנה אבא היה מתקשר מיד בצאת החג ושואל לפרטי פרטים איך ומה היה. דווקא בשנה שהוא נפטר הגיעו שני הבחורים האלה. אבא כנראה היה מקבל התקף לב מיד אם היה עכשיו איתי על הקו..."

הענינים בסלון התחממו כש'שליח המרכז' חנוך ברקוביץ נכנס לתוך דבריו של אלישע. חנוך ניסה להמשיך את ה'מהלך' של אלישע, לא לפני ש"י טבילות ב'תבלין האמת' באופן של 'ירד וטבל' במעיים ואז - 'עלה ונסתפג' במוח:

"אז אלישע מלמד אותנו שהכל יש בקליפה, יש בחורים למדנים בקליפה, יש בחורים חסידיים בקליפה, יש יראי שמים בקליפה והרבי ריי"צ מלמד כי יש אפילו 'ענוים' בקליפה. אבל אני רוצה לשאול את אלישע: אלישע'לה תאמר את האמת: יש גם שלוחים בקליפה?" וכשאמר את המונח 'שלוחים' הוא ביטא אותו בהגייה רוסית אוקראינית בשין שמאלית ולמ"ד עמוק.

"אה, אלישע [כנ"ל שין שמאלית ובניקוד סגול] אתה לא עונה... אתה עדיין מפחד מהשווער, אה?... השווער שלך כבר עמוק-עמוק אי שם... אלישע-אלישע, גם אחרי משקה אתה דיפלומט..." אלישע ישב מהורהר.

"אין! אין דבר כזה שלוחים בקליפה! שלוחים זה רק של הרעבע" נשמע קול צעיר במנגינה התוועדותית. היה זה ישראל-נח איידעלמאן שהחליט גם הוא להתוועד.

לרגע חנוך ברקוביץ כמעט התנפל עליו, אך אלישע אץ להגן. הוא מזג לו 'לחיים' וחיבקו וכשהוא מנשקו על מצחו אמר "איי איי ישראל נח ישראל נח, דו ביסט טאקע א חסידישע בחור במלוא מובן המילה. אה אשרנו. אשרנו ישראל נח אז מיר האבן א זכות צו דינען אזא חסידישער בחור, אה ישראל נח, אבער דו דארפסט וויסען אז אייך אין קליפה איז דא חסידישע בחורים".

ישראל נח היה בענני שמיא. ובמין ענוות חן

הוא זה שבטל לדגלון - עס גייט א דגלון, שלאפט א דגלון, עסט א דגלון!!".

אלישע כבר היה מסוחרר. הוא נעמד, עצם את עיניו וצעק: "דער רעבע זאל גיזונט זיין מבטיח אז דער וואס וועט גיין מיט א דגלון וועט זיין 'עמי במחיצתי'!!! 'עמי במחיצתי'!!! ויש לזה מקור בנגלה! כך מפורש באלטער רבי "גזרה מלכות שכל יהודי ישא אחד מהם בכסותו!" ותוך כדי דיבור הוא ניגש לדביר הסיר את הדגלון מכובעו ושם אותו על הסירטוק שלו! - - -

השליחה נבהלה. לא מההתוועדות עצמה וסגנונה. היא ספגה כבר מילדות התוועדויות אין ספור. תמיד אמה היתה מרגיעה ומסבירה בחן כי בהתוועדות הגברים הם גאר-גאר אויבען אין הימל, אך למחרת הם עמוק עמוק באדמה... אין מה לחשוש... אך הפעם נדמה לה שזה שונה. אלישע כן לקח ללב את הראש-השנה הזה... זה לא ימשיך להיות כמו שהיה.

אך מכל המתוועדים רק שנים לקחו ללב את הדברים. ישראל-נח איידעלמאן ורפאל-הנס ה'מקורב'.

ישראל נח היה בחור תמים וישר דרך. מתוך כל מהלכי חג ראש השנה הוא התוודע לראשונה כי 'יש משהו' במשיחיסטים. אצלם בישיבה הוא רק שמע רכילויות וביטויי גנאי, אך כאן הוא רואה כי בעצם ב'נקודה' אב אחד לכולנו. מה שבעיקר גרם לו לחשוב אחרת היו השיחות הארוכות שניהל עם רפאל-הנס. ממנו הוא הבין כי חילוקי הדעות ביחס לתפיסת מקום של העולם הם עתיקות יומין. הוא כבר ידע לצטט את מכתבי כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב על 'שיטת אשכנז' בלימודי חול והתפיסת מקום של העולם. רק כאן בברלין הוא הפנים הרבה מאד ביטויים התוועדתיים על 'אין עוד מלבדו' וה'חידוש שחסידות פעלה' בגילוי אלוקות. עד היום סוגיית 'צמצום לא כפשוטו' היה 'מושג' משיעורי חסידות קשים, דווקא כאן בברלין מפיו של מקורב הוא הפנים כי משמעות הדברים בסיסית מאד בחיי היום יום ובעיקר ביחס לכלל אות ותג שהרעבע מלך המשיח שליט"א אומר. הרעיון שאלישע התוועד על 'זה לעומת זה' תפס אותו מאד. "בעצם כל מי שעושה משהו כדי להרוויח, זה עצמה הקליפה. הקדושה היא לא תועלתנית". ישראל נח נזכר שבעצם המשפיע ר' אברהם

חסידותית הוא פלט "אני? אני כלום... לעומת דביר נגבי...". רק עכשיו אלישע שם לב כי בפתח עומדים דביר ודויד סגל. חנוך ברקוביץ פקח את עיניו בתדהמה למראה הבחורים ה"דגולים". "לכבוש את המלכה?... אה, א שיינע נקמה בשווער... אה... מה זה מה שאתם עונדים - טלאי צהוב? זה חה חה". אך אלישע לא הגיב. הוא הביט בדביר ושאל בדאגה "דביר מה קרה לך בפנים? כתמים אדומים...". דביר חש בושה ולחש "זה כלום... אני צריך לשטוף זאת עם חלב".

אלישע חזר מהמטבח עם חלב, התיישב בחזרה, מילא את כוסו והחל לצעוק:

"חנוך דו ביסט א שטיק... [הערת מערכת החייל: כאן נשמט ביטוי-גנאי-התוועדויות שהיה מקובל לאומרו בהתוועדויות של דור השישי] טלאי צהוב?... כך אתה מכנה תמימים?... בי"ט כסלו תשי"ז הרעבע סיפר את הסיפור הידוע

על האלטער רבי שביקש מנכדו ר' נחום לפני החתונה שישים 'טלאי' על מעיל הפרווה החדש!... כך היה הביטוי - 'טלאי'! והאלטער רבי הבטיח לר' נחום שאם יעשה זאת הוא יהיה 'עמי במחיצתי'! אתה מבין?... חנוך? עמי במחיצתי מיטן רבין אליין! והרעבע [לרגע הוא שתק ואז הוסיף] זאל גיזונט זיין, אמר אז שהסיבה להבטחה שמיימית כזו היא משום שאז החלה הקליפה של ה'לבושים' והאלטער רבי רצה לשרש קליפה זו ולכן ביקש שילך עם 'טלאי'! יש 'טלאי' דקליפה של ברלין של חנוך ברקוביץ השליח הברלינצ'יקער ויש 'טלאי' דקדושה שזה הדגלון!!!" - - -

חנוך הביט בו וצחק בהנאה-התוועדותית "חבר'ה זה לא אלישע 'ברענט', זה ה'חיים חייקל שבמשקה ברענט'... העיקר שהשווער יהיה לו נחת, הרי למעלה הוא רואה האמת שעליונים למטה ותחתונים למעלה..."

"אפיקורס" צעק אלישע והמשיך: "מה ההבדל בין טלאי דקדושה לטלאי דקליפה? האלטער רבי בשולחן ערוך שלו כבר הכניס את הענין של 'טלאי' על הבגד ושם הוא מסביר שאין בזה משום טלטול בשבת משום שהטלאי בטל להבגד... [הערכת מערכת החייל: שו"ע אדה"ז סימן שא סכ"ד], אבל זה טלאי דקליפה שהגויים הכריחו יהודים ללכת כך, אך הדגלון הצהוב זה בדיוק להיפך - האדם

*

2 בלילה. הבית הפוך.

במטבח יושבת השליחה מכינה לדוידי וישראל נח סנדוויצים לטיסה. היא כבר שמעה שדביר החליט להישאר עוד כמה ימים. הפעם היא שמחה על כך.

"חשוב שדוידי וישראל-נח יסעו יחד באותה טיסה", הרהרה לעצמה, "מה שראיתי כאן היום בפארברענגען, לא ראיתי מעולם... אחדות של חסידים. אחדות של חסידים אפילו השטן בעצמו לא יכול לעמוד מול זה", נזכרה במשפט שאמא היתה אומרת בתקופת תשנ"ג.

אך משום מה דווקא לאחר ראש השנה כל כך מוצלח, משהו אי שם בתוכה כאב-צרב. ותוך כדי שהיא אורזת בקפידה את האוכל בנייר כסף היא הביטה באלישע ואמרה:

"דבר אחד מאד מאד כואב לי. מאד... -

למה אבא עליו השלום לא זכה לראות כזו התוועדות" - - -

המשך יבוא...

מתוועד על כך רבות, אך עד היום הדברים לא 'נקלטו'. "אולי בגלל שהרעבע היה גר כמה שנים בברלין לכן אפשר דווקא כאן להפנים חסידות", הרהר ישראל-נח בערגה.

אך רפאל-הנס הפנים את הדברים כפשוטם. הוא פנה לדביר ואמר "אודה אם אוכל לרכוש ממך גם את ה'טלאי הצהוב המשיחי'. אינני יכול לומר בוודאות אימתי אתחיל לענוד אותו, אך בטוחני כי לאחר שאקרא עוד עליו אענוד אותו... הידעת כי סבי המנוח כתב מאמר מיוחד על ה'טלאי הצהוב' ובו קרא ליהודי גרמניה להתייחס ל'טלאי הצהוב' בכבוד ושמחה... עכשיו גם אני אוכל לממש את רצון סבי [הערת מערכת החייל: אולי הכוונה למאמר עיתונאי שפירסם מר רוברט וולטש בבטאון 'Jüdische Rundschau' באביב תרצ"ג: "זוהי תזכורת לכל הבוגדים ביהדות... ליהודי ניתן אות לסימן על יהדותו. הוא מקבל את ה'טלאי הצהוב. תקנה זו נועדה לגנאי ולבזיון, אך אנו נקבלנה וברצוננו להפכה לאות של כבוד. [בטלאי גם] סמל של מגינו של המלך דוד, הכוונה היתה שלילת הכבוד. יהודים קבלו אותו את מגינו של דוד, ושאוהו בכבוד!"] זה יתקן את ה'טלאי הצהוב' של הנאצים. איך אמר כבוד השליח מר חנוך 'טלאי צהוב' של הקדושה".

וּבְרִיא אוֹלָם!

מוסיפים בלימוד הנגלה והחסידות,

מתחזקים בריקודי יחי,

פרסום בשורת הגאולה,

הקהלת קהילות ומבצעים

לזכות המשפיע הרה"ח

זלמן ניסן פנחס שיחי' בן חנה בילא ריזא

הם הפעולות של אליהו שקשורות לביאת משיח ומה הם הפעולות הנוספות שאינם קשורות ישירות לחלק מתפקידו ב'ביאת משיח' (פעולות נוספות שעשה כמבואר בתנ"ך).

אשר על כן: א. לכולי עלמא אליהו הנביא יקרב את המרוחקים וירחק את המקורבים, המחלוקת אלו פעולות הם 'חלק' מ'ביאת משיח'. ב. לכולי עלמא בפועל יבוא לפני גוג ומגוג, אולם האם ביאה זו היא חלק מ'ביאת משיח' בכך נחלקו.

אולם נותר להבין במה מתבטאת מחלוקת רעיונית זו, שהרי כאמור מחלוקת זו אינה 'מציאותית'? זאת ועוד: על כלל מחלוקת זו 'פוסק' הרמב"ם בביטוי נדיר: וכל אלו הדברים לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו' ולשון זו תמוהה היא במאד.

מסביר הרבי מלך המשיח שליט"א: גם מחלוקת 'רעיונית' זו אינה מחלוקת בהגדרת מעשיו של אליהו, אלא היא באה להבהיר את תפקידו המהותי של אליהו: תפקידו הוא להוציא את ישראל ממעמד ומצב גלותי בכדי שמשח יוכל לגאולם. אלא שתלוי מה יהיה מצב ישראל בזמן ביאת משיח. מצבם של ישראל יכול להיות בשפל המדריגה ואז אליהו יצטרך לעשות כמה פעולות כהכנה בלבד כדי להכשירם שיוכלו להיות ראויים לביאת משיח וזה יהיה שלב ותנאי בסיסי עוד לפני 'ביאת משיח' ומצבם של ישראל יוכל להיות בדרגה נעלית יותר ואז אליהו יצטרך לעשות רק את הפעולה העיקרית 'לעשות שלום בעולם' מבלי להזדקק לעוד פעולות מקדימות.

לאור זאת הדברים מתבארים כך: ענינו של אליהו כחלק מביאת משיח הוא רק 'לעשות שלום בעולם' כהקדמת משיח, אלא שמה יהיה בפועל הדבר תלוי לא בתפקידו של אליהו, אלא במצב העולם ועל מצב העולם לא שייך 'לפסוק הלכה' וזה פשט המושג 'לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו', אין הפירוש בזה שהרמב"ם לא יכול לפסוק הלכה על 'אליהו' (חלילה!), אלא שההלכה אינה עוסקת ב'נבואות' כיצד יראה מצב ישראל רגע לפני הגאולה ולכן הרמב"ם מציג את ההגדרה ומבהיר שבזמן סוף הגלות יוכלו מתוך ההלכה להסיק לפי המצב שיהיה אז מה הם שלבים בזמן ביאתו של אליהו כחלק מביאת משיח ומה הם המעשים שיעשה כחלק מביאת משיח.

בדורנו פסק כבר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א שאליהו כל ענינו הוא 'לפשר שמשח הגיע' בלבד מצד שאיכשור דרא. (ע"פ הדרן על הרמב"ם תשמ"ז, שיחת ז' תשרי תנש"א (בשורת הגאולה ע' 4-5) ועוד).

בהמשך למבואר בארוכה במדור הקודם בעניין אליהו הנביא, הנה, ככתוב במלאכי (ג, כג) "הנה שולח לכם את אליה הנביא, לפני בוא יום ה' הגדול והנורא".

השאלה המתבקשת היא - מתי הוא יבוא ומה יעשה. הרמב"ם כותב, וז"ל: "יראה מפשוטם של דברי הנביאים שבתחלת ימות המשיח תהי' מלחמת גוג ומגוג, ושקודם מלחמת גוג ומגוג יעמוד נביא ליישר ישראל ולהכין לבם שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אלי' וגו' ואינו בא לא לטמא הטהור ולא לטהר הטמא ולא לפסול אנשים שהם בחזקת כשרות ולא להכשיר מי שהוחזקו פסולין אלא לשום שלום בעולם שנאמר והשיב לב אבות על בנים" ובהמשך אומר "ויש מן החכמים שאומרים שקודם ביאת המשיח יבוא" (זאת אומרת בסמיכות ממש). בעצם הרמב"ם אומר שזה יקרה לפני מלחמת גוג ומגוג וכל עניינו של אליהו זה רק לשום שלום בעולם.

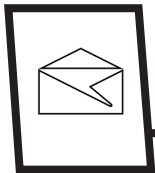
מקורו של הרמב"ם הוא בסיום מסכת עדיות "א"ר יהושע מקובל אני מרבן יוחנן בן זכאי ששמע מרבו, ורבו מרבו, הלכה למשה מסיני, שאין אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרוב, אלא לרחק המקורבין בזרוע (שהכל מחזיקים אותם בפסולים אלא שנתקרבו בזרוע), ולקרוב המרוחקין בזרוע. רבי יהודה אומר לקרב אבל לא לרחק (המשפחה הכשרה שנתרחקה בזרוע הוא מקרב, אבל אינו מרחק אותה שנתקרבה בזרוע). רבי שמעון אומר להשוות המחלוקת. וחכמים אומרים לא לרחק ולא לקרב, אלא לעשות שלום בעולם, שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אלי' הנביא וגו' והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם". והרמב"ם, פוסק כדברי חכמים.

לכאורה איך אפשר שיהיה מחלוקת בדבר שהוא הלכה למשה מסיני?

מסביר הרמב"ם (בפירושו על המשניות, עדיות שם), שזה לא לשונו של משה רבינו ע"ה אלא רק 'מובן מתוך דבריו' שאותו האיש לא יוסיף ולא יגרע בתורה אלא יסיר החמסים. ומחלוקתם היא, מה הם החמסים שיביא.

לאחר דברים אלו, עדיין השאלה האמורה בעינה עומדת, כיצד תיתכן מחלוקת מציאותית מה הם החמסים שיסיר המלך המשיח וכן מתי הוא יבוא בפועל?

נקודת הבסיס לפתרון שאלות אלו נמצאת בדיוק 'קל' בלשון הרמב"ם. הרמב"ם מדייק בלשונו וכותב שאליהו 'אינו בא אלא ל.. ולא יעשה אלא..'. כלומר כל הדיון אינו מה יעשה בפועל, אלא רק מה

במענה למכתבו

על גליון החייל השמונה-עשר, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח (ח"ז, עמ' רי"ג):

...עוד זאת אשר מי יודע יצר לב האדם והתחבולות של היצה"ר שאומן גדול הוא ובא לכאו"א לפי ענינו, וכמרז"ל (שבת קה, ב), ובמילא מחפש לו כמה דרכים לבלבל את האדם, ובפרט בעת רצון כשחושש שתתקבל תפלתו שיש מקום יותר לחשש שיבלבלו ויערב איזה פני' בבקשתו ותפלתו, וככל שתגדל הבקשה בהרחקה מענינים גשמיים, וכמו בבקשת הנ"ל שיהי' ירא שמים - ואינו מסתפק בזה אלא שיהי' עוד - חסיד - היינו לפנינו משורת הדין אפילו של יר"ש, ואינו מסתפק בזה אלא מוסיף עוד - למדן, - היינו שישתמש בכח התורה להיות יר"ש וחסיד אשר התורה היא תורת אמת, שחסד אמר אל יברא, מובן שהיצה"ר יחפש כל אשר בידו לבלבל התפלה, ואם אי אפשר בדבור, הרי עכ"פ בלב, והוא ע"ד מ"ש הרמב"ם סוף הלכות תמורה, ירדה תורה לסוף דעתו של אדם ומקצת יצרו הרע כו' ואע"פ שנדר והקדיש אפשר שחזר בו ונחם כו' והעצה היחידה לזה הוא למסור תפלתו על דעת איש אחר שאינו נוגע בדבר ודורש טובתו, שאז הדבור והכוונה יחד יהלכו. וגם לזה כמה דוגמאות בנגלה, ואחת מהן היא משארז"ל (נדרים כ"ה ע"א) אמר להם הו' יודעים שלא על דעתכם אני משביע אתכם אלא על דעתי ועל דעת המקום.

הידעת?

לאחר סיום התוועדות קבלת הנשיאות - י' שבט ה'תשי"א, נכנס הרבי שליט"א לחדרו הקדוש, ומיד אחריו נכנס ר' יודל חיטריק, באומרו שהעולם שמח ומרוצה שהרבי אמר מאמר בהתוועדות.

אמר לו הרבי: אכן כך? צריך לומר על זה לחיים!! יצא ר' יודל וחזר מיד עם 2 כוסות לחיים.

שוב חזר הרבי ואמר: העולם באמת שמח מזה!! ואמרו ביחד לחיים.

הרבי ברכו בבני חיי ומזוני רויחי, ועד אחרי גיל 90 לא חלה ר' יודל כלל, ולא היה אצל רופא אפילו פעם אחת!

הוא גם האריך ימים עד גיל 106!!!

(מפי ר' פייטל סודקביץ בהתוועדות ב770 בכפ"ח)

לקוטי בתר לקוטי / נעצרת ופרצת

הגמרא (ב"ב צא.) אומרת, עשר שנים נחבש אברהם אבינו. אברהם אבינו יושב במאסר על שהוא מפרסם אלוקות.

אברהם אבינו מפרסם אלוקות בעולם, "ויקרא שם בשם ה' א-ל-עולם - מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב". אברהם אבינו אינו ממתין שיבואו אליו, כי אם הולך אל הזולת, הוא מחפש להסביר גם לאנשים פשוטים ביותר את הענין של בורא יחיד.

אברהם אבינו מתמסר לענין פרסום אלוקות - שישנו בורא עולם ומנהיג הנבראים - בגופו ובכל אשר לו, לווה "גמ"חים" לכיסוי ההוצאות לנסיעותיו ולהכנסת אורחים.

אברהם אבינו מנצל את הכנסת האורחים שלו אך ורק לתפקיד הקדוש של פרסום אלוקות בעולם, שהאורח יאמר ברכה, וישבח את הבורא היחיד, אדון העולם.

וכאשר האורח, הערבי, מסרב לברך ולשבח את הבורא, הופך אברהם הטוב לאכזר ומגיש לו חשבון מפולפל עבור המאכלים והמשקאות הטובים שאכל ושתה, בטענה שבמדבר שמם המאכלים והמשקאות יקרים יותר מאשר במקום ישוב.

ובראות האורח הצרה הגדולה שנחתה עליו הוא נאלץ להאזין לדברי אברהם אבינו אליו בענין בורא העולם.

אברהם אבינו מתאמץ להסביר את הענין של אחדות הבורא. אין הוא מסתפק במה שהערבי אומר מלות הברכה, אלא משתדל שאכן גם יבין את המושג של אלוקות. הוא - אברהם אבינו - מרבה בדיבורים, בהסברים שונים, עד שגם הערבי הפשוט והמגושם מבין ענין האלוקות.

זה מה שאברהם אבינו היה נדיב בממונו, גופו ונפשו:

בממונו - כל אשר לו פיזר להכנסת אורחים;

בגופו - טרח בעצמו לשרת את האורחים;

בנפשו - הפקיר את התענוג הנפשי הגדול ביותר שלו.

אברהם אבינו היה חכם גדול. התענוג הגדול והטוב ביותר של אדם חכם הוא כשהוא שקוע במושכלות לעצמו. ואילו אברהם אבינו מסר את נפשו, ויתר על התענוג השכלי העצמי שלו והקדיש זמן זה לאנשים הפשוטים, להסביר להם את אחדות הבורא.

אברהם אבינו התמסר בממונו גופו ונפשו לפרסום אלוקותו יתברך בעולם, וההשגחה העליונה מושיבה אותו במאסר.

אברהם אבינו יושב במאסר עשר שנים וההשגחה העליונה פודה אותו תוך נצחון עולמי, כלומר, כל העולם יודע מכך, ומגאולתו של אברהם אבינו נוצר עם ישראל.

לקו"ד ח"א ליקוט ד' אות ה'